

Datum
2026-10-13

Diarienummer
10884-2025

Dossiernummer
2402196

Enligt sändlista

Beslut om bildande av Tavlefjärdens naturreservat i Umeå kommun

(4 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med Tavlefjärdens naturreservat beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet. Samtidigt upphävs föreskrifterna om rätten att färdas och vistas i, samt om ordningen i övrigt inom reservatet (7 kap 30 § miljöbalken) i Länsstyrelsen Västerbottens förordnande (24FS 2008:199) om naturreservat för Tavlefjärden i Umeå kommun, diarienummer 511-9613-2004.

Enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 3.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken att Länsstyrelsens beslut 2008-12-02 (diarienummer 511-9613-2004) om bildande av naturreservatet Tavlefjärden med tillhörande

Datum
2026-10-13

Diarienummer
10884-2025

skötselplan samt beslut om ändring av föreskrifter för naturreservatet Tavle fjärden 2015-08-21 (diarienummer 511-4280-2015) ska upphöra att gälla när detta beslut 2026-10-13 (diarienummer 10884-2025) vunnit laga kraft.

Fakta om naturreservatet

Namn	Tavle fjärdens naturreservat
Dossiernummer	2402196
NVR-id	2013422
Natura 2000, områdeskod	SE810518
Kommun	Umeå
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	9 km SO om Umeå centrum
Mittkoordinat	7083943, 766493 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region	29a, kustslätter och dalar med fínsediment kring norra Bottenviken
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägare	Enskilda markägare, samfälligheter samt Naturvårdsverket
Fastigheter	Yttertavle 1:31, 1:34, 1:47, 1:66, 2:6, 2:9, 3:5, 3:14, 3:18, 3:27, 3:28, 7:1, 8:1, 12:1, 13:1 och 14:7, samt Yttertavle S:1, S:2, S:4, S:5, S:8, S:9, S:10 och S:14. Innertavle 2:13, 2:38, 2:58, 11:1, 16:1 samt Innertavle S:5, S:9 och S:21
Förvaltare	Länsstyrelsen Västerbotten genom Stiftelsen naturvård vid nedre Umeälven
Totalareal	126 hektar
Areal skogsmark	52 hektar

Areal produktiv skog	42 hektar
Areal öppen våtmark	34 hektar
Areal övrig öppen mark	3 hektar
Areal vatten	35 hektar
- varav vattendrag	2 hektar

Tabell med administrativa uppgifter om naturreservatet. Arealer och definitioner av marktäckeskategorier enligt Nationella Marktäckedata (NMD).

Syftet med naturreservatet

Syfte

Syftet med Tavlefjärdens naturreservat är att bevara, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer i form av områdets till stora delar orörda skogar på landhöjningskust samt vattenmiljöer, våtmarker, strandängar och andra öppna marker. Syftet är också att bevara och främja en naturlig utveckling av områdets geomorfologi. Området helhetsvärden med dess naturliga karaktär, ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att skydda och återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

De livsmiljötyper som angivits för Natura 2000-området Tavlefjärden ska bevaras och återställas så att gott tillstånd kan bibehållas eller uppnås.

Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska uppnås genom att naturreservatet i huvudsak utvecklas fritt genom naturliga processer. Där området är präglad av hävd eller är påverkat av skogsbruk, främmande eller andra skadliga arter, eller där särskilda insatser kan behövas för att gynna skyddsvärda arter och naturmiljöer ska syftet även kunna nås genom att:

- utöka livsmiljöer och öka mängden lämpligt substrat för skyddsvärda arter i skog,
- skapa en mer varierad beståndsstruktur och främja lövandelen i delar av området,
- återställa struktur och hydrologi i vattenmiljöer, våtmarker och skog,
- genomföra direkta populationsförstärkande åtgärder,
- genomföra åtgärder för att begränsa eller ta bort för området främmande arter eller andra skadliga arter.

Åtgärder ska också kunna genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för beslutet

Tavlefjärdens naturreservat har höga bevarandevärden framförallt kopplade till den mosaik av olika landhöjningsmiljöer som finns vid utloppet av en kustmynnande å. I reservatet finns för en landhöjningskust typiska vegetationssuccessioner i form av grunda vattenområden, vidsträckta öppna våtmarker och landhöjningsskog med bland annat lövsumpskogar och fuktiga granskogar. Särskilt höga naturvärden har de stora arealerna lövsumpskogar och lövkärr, som täcker ungefär 20 % av naturreservatet. Skogarna är flerskiktade och har rikligt med död ved.

Vattenmiljöerna i reservatet består av Tavelåns nedre lopp, mynningsområde och de inre delarna av Tavlefjärden. Tavelåns vattenkvalité är god och ån har starka fiskbestånd och en artrik bottenfauna. Genom naturliga fortlöpande förändringar, som landhöjning och sedimentation, finns det en ständig tillväxt av grundområden i fjärden. Dessa områden är bland annat viktiga rast- och häckningslokaler för fåglar.

Våtmarkerna i naturreservatet är välkända för sina höga naturvärden. Mellan vattenlinjen och fastmarken finns utmed hela fjärden en bred bård med våtmarker av gungflytyp. Ovanför våtmarkerna finns en smal zon av strandängar och buskmarker.

Tavlefjärdens variationsrika biotopmosaik utgör värdefulla livsmiljöer för många skyddsvärda arter som är beroende av kustnära lövskogar och andra naturmiljöer som finns i reservatet, däribland många fåglar.

Området är präglat av naturliga störningar (landhöjnings- och sedimentationsprocesser) och är i delar påverkat av skogsbruk och det finns hydrologiskt påverkade skogar, våtmarker och vattenmiljöer. I området finns också miljöer som kan vara lämpliga för arter med krav på tidvis hävdade ytor. I reservatet har även invasiva främmande arter noterats. Ett bevarande och en utveckling av områdets naturvärden kan gynnas av en naturvårdande skötsel som reservatsbeslutet möjliggör.

Tavlefjärden ingår i Natura 2000, EU:s nätverk av skyddade områden. De utpekade livsmiljötyperna inom reservatet utgörs av landhöjnings-skog och taiga. Den naturvårdande skötsel som detta beslut (2026) möjliggör bidrar till att bibehålla samt i förekommande fall medverka till att gynnsam bevarandestatus kan nås för utpekade livsmiljötyper.

Reservatet erbjuder upplevelsevärden och möjligheter till olika friluftslivsaktiviteter. För att området ska vara en tillgång för friluftslivet kan skötselåtgärder också genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv samt förebygga slitage och påverkan på växt och djurliv.

De höga naturvärden som dokumenterats i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd. Genom reservatsbeslutet undanröjs hot från exploatering och andra åtgärder. Förutsättningarna för att bevara och utveckla naturreservatets naturmiljöer förbättras. Genom beslutet bevaras också möjligheten att uppleva de flesta av en landhöjningskusts naturmiljöer.

Skäl för att upphäva gällande beslut

I reservatet finns naturmiljöer och arter som är beroende av skötselåtgärder för att naturvärdena ska kunna bevaras och utvecklas. Besluten från 2008 och 2015 möjliggör inte de nödvändiga skötselåtgärderna. En del av föreskrifterna i beslutet från 2008 bedöms inte behövas för att uppnå syftet.

Genom att ersätta besluten om Tavlefjärdens naturreservat 2008-12-02 och 2015-08-21 med detta beslut 2026-10-13 får området ett mer ändamålsenligt skydd. Det blir möjligt att förvalta området så att natur-

reservatets syfte uppfylls. Beslutet (2026-10-13) ökar också möjligheterna att uppnå bevarandemålen för Natura 2000-området.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet gäller följande föreskrifter.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning, som till exempel mast eller vindkraftverk, på såväl mark som i vatten,
2. uppföra stängsel, staket eller hägnad,
3. anlägga väg, parkeringsplats, brygga, pir, kaj, landutfyllnad eller bro,
4. anlägga ledning eller rör i luft, mark, på botten eller i vatten,
5. bedriva täkt, gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dämma, rensa, utfylla, muddra, reglera eller bedriva annan verksamhet som skadar eller förändrar mark och block eller förändrar bottentopografi, vattenflöden eller dräneringsförhållanden,
6. tippa, dumpa eller anordna upplag,
7. bunkra, lossa eller lagra flytande bränsle. Undantag gäller i nära samband med nyttjande av båtar vid båtplats (bilaga 2),
8. avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
9. plantera in eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
10. anlägga eller bedriva akvakultur av djur, växter eller andra organismer, som exempelvis fiskodling,
11. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, växtnäringsämnen, jordförbättringsmedel eller kalk,

12. framföra motordrivet fordon i terräng, med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is.

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

13. sätta upp skylt, plakat, affisch, snitsling, orienteringskontroll, inskrift eller därmed jämförbar anordning för reklam, information eller liknande ändamål, annat än tillfälligt (högst en vecka) i samband med jakt.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela naturreservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. skötselåtgärder för att skapa en mer varierad beståndsstruktur och ökad lövandel samt för att återställa naturlig hydrologi i skog genom att röja och fälla buskar och träd, ringbarka eller på annat sätt skada träd, tillföra död ved eller andra växtdelar, dämna och lägga igen diken, stängsla samt genomföra markstörning och liknande åtgärder,
4. skötselåtgärder för att gynna skyddsvärda arter och naturmiljöer i skog genom att röja eller fälla buskar och träd, ringbarka eller på annat sätt skada träd, tillföra död ved eller andra växtdelar, dämna och lägga igen diken, stängsla, bete samt genomföra markstörning och liknande åtgärder,
5. skötselåtgärder för att bibehålla eller skapa öppna miljöer och för att gynna skyddsvärda arter på ängs- och betesmark, stränder, vägkanter och annan öppen mark samt skog genom stängsling, plantryckning; genom klippning eller röjning av buskar, träd och annan vegetation, genom att skada träd eller tillföra av död ved, genom dämning och igenläggning av diken

Datum
2026-10-13

Diarienummer
10884-2025

samt genom slätter, bete eller annan markstörning och liknande åtgärder,

6. skötselåtgärder i våtmarker genom röjning av buskar och träd, dämning och igenläggning av diken samt liknande åtgärder,
7. fysisk och hydrologisk återställning i vattenmiljöer genom att ta bort vandringshinder, återföra upptäppta block och sten, öppna avstängda sidofårar, etablera lekområden för fisk, återställa igenslammade bottenar, borttagande av gamla nät, mjärddar och bryggor, igenläggning av muddringar, tillföra död ved och liknande åtgärder,
8. inplantering eller utsättning av inhemska växter, djur eller andra organismer för att gynna skyddsvärda arter eller naturmiljöer,
9. borttagande av för området främmande arter,
10. skötselåtgärder för att begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av åttatandad granbarkborre genom fällning och barkning av färskt angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar. Fällda träd ska i första hand lämnas i naturreservatet, men fällda färskt angripna träd kan i undantagsfall transporteras ut om områdets prioriterade bevarandevärden påtagligt hotas,
11. skötselåtgärder för att underlätta för friluftslivet samt för att förebygga slitage och påverkan på mark, växt och djurliv genom anläggande och underhåll av parkeringsplats, led, rastplats och utsiktsplattform,
12. skötselåtgärder för bevarande och synliggörande av för friluftslivet intressanta besöksmål, inklusive forn- och kulturlämningar, genom plantryckning samt röjning och fällning av buskar och träd och liknande åtgärder,
13. undersökning och dokumentation av djur, växter och andra organismer samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet

Det är förbjudet att:

1. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva eller omlagra,
2. fälla, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, såväl stående som liggande. Undantag gäller för att ta torra, döda, klena kvistar för att använda till lägereld på platsen,
3. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller medvetet störa häckande och rastande fåglar, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,
4. framföra motordrivet fordon i terräng med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
5. framföra vattenskoter,
6. insamla eller gräva upp växter, inklusive mossor, lavar, svampar och vattenväxter. Undantag gäller för att plocka bär, matsvamp och icke fridlysta blommor,
7. insamla ryggradslösa djur.

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

8. sätta upp skylt, plakat, affisch, snitsling, orienteringskontroll, inskrift eller därmed jämförbar anordning för reklam, information eller liknande ändamål.
9. använda naturreservatet för organiserade tävlingar, publika arrangemang, lägerverksamhet eller liknande.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna utgör inte hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut. Undantag gäller

Datum
2026-10-13

Diarienummer
10884-2025

- också för de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna och för transporter i annat tjänstesyfte,
- b) den som har Länsstyrelsens tillstånd att inventera, genomföra vetenskapliga undersökningar, bedriva miljöövervakning samt genomföra kultur-, biotop-, art- eller fiskevårdande åtgärder. Färd med terrängfordon på barmark ska undvikas och får endast ske när tjänst eller åtgärd inte kan utföras på annat lämpligt sätt. Länsstyrelsen kan ge tillstånd från föreskrifterna ovan för att genomföra även andra kultur- eller biotopvårdande åtgärder,
 - c) uppförande av jakttorn som ersättning för ett befintligt på samma plats. För nya jakttorn på annan plats krävs Länsstyrelsens tillstånd,
 - d) kvistning eller röjning av sly för upprätthållande av befintliga sikt- eller skjutgator vid jaktpass. Stående och liggande döda träd, exempelvis torrakor, får inte upparbetas. För nya sikt- och skjutgator krävs Länsstyrelsens tillstånd,
 - e) uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador,
 - f) att i de markerade områdena inom fastigheterna Yttertavle 12:1 och Innertavle 2:38 (bilaga 2) bedriva aktivt jordbruk och framföra jordbruksmaskiner samt att med Länsstyrelsens tillstånd fälla eller på annat sätt skada levande träd,
 - g) underhåll för att bibehålla funktion för utloppsdiken från befintliga dikessystem från angränsande marker. I samband med underhållsarbetet är det tillåtet att använda motordrivna fordon. Åtgärden kräver Länsstyrelsens tillstånd,
 - h) att nyttja naturreservat för bete med nötkreatur, häst, får eller getter, samt vattning av betesdjur samt att uppföra anordningar som djurskydd föreskriver för betande djur. Åtgärden kräver Länsstyrelsens tillstånd,
 - i) underhåll av stängsel och övriga anordningar för betesdjur, träd som fallit eller hotar att falla över stängsel eller annan anordning för boskap eller på annat sätt utgör en risk för boskap får kapas,

- j) normalt underhåll av befintlig traktorväg (bilaga 2). Träd som hotar att falla över väg får fällas men ska lämnas i naturreservatet,
- k) slyröjning, kvistning och kapning av liggande träd för underhåll av befintliga skoterleder (bilaga 2), stigar och motionsspår. Träd som hotar att falla över led och stig får fällas men ska lämnas i naturreservatet,
- l) fällning av enstaka träd och buskar som riskerar att orsaka skada i anslutning till byggnad, båtplats (bilaga 2) och annan anläggning,
- m) utföra restaureringsåtgärder i vattenmiljön, såsom iläggning av sten och borttagande av vandringshinder och liknande. Åtgärden kräver Länsstyrelsens tillstånd,
- n) insamling av enstaka exemplar av arter för exempelvis artbestämning och dokumentation. För att genomföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär någon form av markering, fällfångst eller andra åtgärder som kan innebära påverkan på naturmiljön krävs Länsstyrelsens tillstånd,
- o) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) samt framförande av motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning.

För samtliga undantag från föreskrifter gäller att risken för skada på mark, vegetation, bottnar och vatten ska minimeras.

Ärendets beredning

Tavlefjärdens höga naturvärden har varit kända under mycket lång tid. Områdets höga naturvärden har dokumenterats i ett flertal inventeringar^{1,2,3,4}. 1998 klassade Skogsstyrelsen 77 hektar av området vid Tavelåns mynning som nyckelbiotop.

¹ Länsstyrelsen Västerbottens län. 1970. Botanisk inventering av kustområdet inom Umeå stad och Sävar kommun.

² Länsstyrelsen Västerbottens län. 1993. Våtmarker i Västerbottens län. Meddelande 1:1993.

³ Umeå kommun, Miljökontoret. 1994. Översiktlig naturinventering.

⁴ Umeå kommun, Miljökontoret. 1997. Kustnära lövskogar i Umeå kommun. Miljökontorets rapportserie 1997:2. ISSN 99-2662477-4.

Banverket fick 2003 regeringens tillstånd att anlägga järnvägsdelen Botniabanan på sträckan Nordmaling-Umeå. En del av denna järnvägssträcka passerar genom Natura 2000-området Umeälvens delta. Som kompensationsåtgärd bildades tre nya naturreservat på cirka 350 hektar mark, varav Tavlefjärden var ett av dem. Naturreservaten som bildades som kompensation innehåller liksom Umeälvens delta habitatet *Skogar på landhöjningskust, Öppna svagt välvda mossor samt Fattiga och intermediära kärr och gungfly*. I september 2005 beslutade Banverket att bilda en stiftelse, Stiftelsen Naturvård vid nedre Umeälven, med ansvar för förvaltningen av kompensationsåtgärderna. Länsstyrelsen accepterade förvaltningsuppdraget för stiftelsen under samma år. Naturreservatet Tavlefjärden bildades under 2008. Ett tilläggsbeslut 2015 möjliggjorde att ge dispens för underhåll av utloppsdiken från dikessystem som avvattnar till naturreservatet angränsande mark.

Området ingår sedan 2013 i den Europeiska unionens nätverk av skyddade områden, Natura 2000⁵.

Länsstyrelsen har i samband med skötsel och förvaltning av naturreservatet konstaterat att syftet och föreskrifterna från 2008 behöver kompletteras för att bland annat svara upp mot den skötsel som behöver genomföras för att uppnå syftet med naturreservatet. I samband med detta revideras även skötselplanen.

Naturreservatet ligger inom Rans samebys vinterbetesmarker. Rans sameby, Sametinget m.fl. har i januari 2026 beretts möjlighet till konsultationsmöte⁶ om naturreservat (diarienummer 783-2026).

Yttranden från remissinstanser och länsstyrelsens beaktande av inkomna synpunkter

Förslaget till beslut har sänts på remiss till berörda sakägare, samebyn, myndigheter, föreningar m.fl. för yttrande och samråd. Reservatsförslaget har också i mars 2026 kungjorts i Post- och inrikestidningar, Västerbottens Kuriren, Folkbladet och på Länsstyrelsens webb med

⁵ European Environment Agency (EEA). Natura 2000 standard data form.

⁶ Lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket.

information om möjlighet att yttra sig och lämna synpunkter. Följande remissinstanser har yttrat sig:

Umeå kommun (Miljö- och hälsoskyddsnämnden) meddelar att de ser positivt på förslaget men understryker vikten av att säkerställa att framtida skötselåtgärder inte får komma i konflikt med de kompensationsåtgärder som låg till grund för reservatets ursprungliga bildande.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) avstår från att yttra sig i ärendet.

Västerbottens ornitologiska förening (VOF) har för att stärka skyddet för områdets fågelfauna i sitt yttrande synpunkter på formuleringar och åtgärder i beslut och skötselplan, bland annat lokalisering av friluftslivs- anordningar, tidsbegränsade tillträdesförbud, förbud mot drönare och organiserade aktiviteter, störningsreducerande villkor för jakt och trafik samt behov av fördjupade inventeringar och uppföljningar av fågelfaunan.

Länsstyrelsen kommentar: Länsstyrelsen håller med om att det är viktigt att bevara värdefulla livsmiljöer för de arter som finns i området. Det är också viktigt att genomföra olika naturvårdshöjande åtgärder för att bevara, restaurera och i viss mån återskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Länsstyrelsen har i mars 2026 träffat delar av VOFs styrelse för att tydliggöra vilka lagar, uppdrag och strategier som styr Länsstyrelsens arbete med områdesskydd samt gemensamt titta på hur dessa förhåller sig till VOFs starka engagemang att stärka länets fågel- skydd. Några av VOF:s åtgärdsförslag regleras i annan lagstiftning eller av andra aktörer och myndigheter, exempelvis terrängkörningslagen, lagen (2007:1150) om tillsyn av hundar och katter och Transportstyrelsen.

Innan genomförande av olika skötselåtgärder behöver alltid den slutliga avvägningen av eventuell nytta och skada för olika berörda arter och livsmiljötyper göras i varje enskilt fall. Inför en naturvårdsbränning samt vid anläggande av anordningar för friluftslivet görs noggrann planering. Länsstyrelsen anser att föreskrifterna för allmänhetens nyttjande av naturreservatet (C-föreskrifterna) är väl avvägda för att uppnå syftet med naturreservatet. Några justeringar har gjorts jämfört med i remissen för att tydliggöra områdets värden för fåglar och andra arter samt behovet av att visa hänsyn vid vistelse i området. Uppföljning

av naturreservatets naturtyper och arter, nyttjade för friluftsliv m.m. sker enligt Naturvårdsverkets riktlinjer utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar i länets samtliga naturreservat.

Ett antal privatpersoner har framfört synpunkter på naturreservatets utformning. Länsstyrelsen har varit i kontakt med dessa inför beslut och i några fall har mindre justeringar gjorts jämfört med remissen.

Det har också jämfört med remissen gjorts några förtydliganden och kompletteringar av beskrivningar i beslut och skötselplanen. Detta utan att ändra betydelsen av syftet med naturreservatet eller föreskrifter.

Översiktlig beskrivning av naturreservatet

Tavlefjärdens naturreservat ligger cirka 9 kilometer sydost om Umeå centrum. Reservatet berör den innersta delen av Tavlefjärden, en fjärd som har sitt utlopp i Yttre Täftefjärden. Reservatet är beläget på ömse sidor om Tavelåns utlopp i Tavlefjärden och sträcker sig också på båda sidor en dryg kilometer uppströms utloppet av ån. Naturreservatet är präglad av naturliga landhöjnings- och sedimentationsprocesser.

Tavlefjärdens naturreservat utgörs av en mosaik av landhöjningsmiljöer. Här förekommer ostörda vegetationssuccessioner med grunda vattenområden, vidsträckta, öppna våtmarker, strandängar, lövsumpskogar och fuktiga granskogar. Det öppna vatten som ingår i reservatet återfinns framför allt vid åmynningen och söderut i den centrala delen av fjärden och har ett djup som sällan överstiger 0,7 meter. Miljöerna i naturreservatet förändras snabbt av sedimentationsprocesserna som skapar nya grundområden och nytt land. Nyttillkomna markområden har historiskt nyttjats för slätter och bete men har idag vuxit igen. Kombinationen med de lövrika skogsområdena, fjärdens våtmarker och det grunda vattnet gör att området har ett mycket rikt fågelliv och området utgör en värdefull fågellokal för rastande fåglar under både vår och höst samt som häckfågelsområde.

Omgivande marker används idag i stor utsträckning till jordbruksverksamhet och reservatet berörs av ett flertal avvattningsdiken från omgivande jord- och skogsbruksområden. Delar av reservatet undantas från föreskrifter för att jordbruksverksamhet fortsatt ska kunna bedrivas i närområdet.

Naturreservatet erbjuder goda förutsättningar för bland annat fågel-skådning och fiske. Till naturreservatets upplevelsevärden räknas också möjligheten att uppleva och med tiden se de naturliga förändringarna i naturtyperna vid en landhöjningskust. En traktorväg sydöst om Yttertavle leder fram till Tavlefjärdens västra strand. På vintern går en skoterled från norr till söder på isen igenom reservatet, längs Tavelån och över Tavlefjärden. På den östra sidan av naturreservatet går också från vägen en skoterled till Tavelån.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Motiv till skyddets utformning

Naturreservatet uppvisar för en landhöjningskust typiska vegetations-successioner i form av grunda vattenområden, vidsträckta öppna våtmarker, lövsumpskogar och fuktiga granskogar. Området har egenskaper och strukturer som utvecklats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. För att områdets värden ska bestå behöver det långsiktigt skyddas från skogsbruk och annan exploatering, verksamhet eller påverkan som innebär att naturvärdena skulle skadas, som försvårar för allmänhetens tillträde till området eller som kan påverka områdets relativt opåverkade karaktär på ett sådant sätt som strider mot syftet med naturreservatet.

Delar av naturreservatet är påverkat av skogsbruk, dikning, muddring och flottledsrensning. Ett bevarande och en utveckling av de värden naturreservatet är satt att bevara förutsätter därför att skötselåtgärder kan genomföras. Omgivande marker används idag i stor utsträckning till jordbruksverksamhet och reservatet berörs av ett flertal avvattningsdiken från omgivande jord- och skogsbruksområden. Delar av naturreservatet undantas därför från föreskrifter för att jordbruksverksamhet fortsatt ska kunna bedrivas inom och i närområdet. Reservatsinterna diken som saknar avvattningsfunktion för omgivande mark får läggas igen.

För att området även ska vara en tillgång för friluftslivet möjliggörs friluftslivsfrämjande åtgärder. Det kan också behöva göras åtgärder för att förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Länsstyrelsen bedömer att Tavle fjärdens skydd som Natura 2000-område inte är tillräckligt utan att området har ett behov av ett fortsatt kompletterande skydd för att minska risken för negativ påverkan. Botniabanans beslutade dragning genom Natura 2000-området Umeälvens delta utgjorde motiv för att genomföra skyddsåtgärder vid Tavle fjärden. På detta sätt kompenserade dåvarande Banverket för järnvägens påverkan på habitatet Skogar på landhöjningskust, Öppna, svagt välvda mossar och fattiga och intermediära kärr och gungflyn samt för arter som lever i dessa miljöer.

Ett omfattande och långsiktigt skydd gynnar möjligheten att bevara och utveckla naturreservatets värdefulla natur- och friluftsmiljöer. Naturreservat är den lämpligaste skyddsformen för områden som har ett sådant skötselbehov att en skötselplan krävs och där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska bibehållas och utvecklas.

Länsstyrelsen har därför bedömt att området, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken), bör förklaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Motiv till att upphäva gällande beslut

Det främsta motivet för att upphäva naturreservatsbeslutet från 2008 och ersätta det med detta beslut (2026) är att det finns flera naturmiljöer som är beroende av skötselåtgärder för att naturvärdena ska kunna bevaras och utvecklas.

Skötselåtgärder för att bevara och utveckla naturvärden finns inte specificerat i beslutet från 2008. Det hänvisas också i B-föreskrifterna (7 kap. 6 § miljöbalken) i beslutet 2008 till skötselplanen. Genom detta beslut 2026 tydliggörs och möjliggörs skötselåtgärder för att bevara och förstärka naturreservatets höga naturvärden och upplevelsevärden för allmänhetens friluftsliv.

Ytterligare motiv har varit att genomföra lättnader från vissa föreskrifter som bedöms gå längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås. Området nyttjas för jakt och vinterbetesland av rennäringen vilket inte framgår av beslutet från 2008. Detta beslut (2026) innebär också i någon mån förstärkt skydd genom ett tillägg till A- och C-föreskrifterna.

Möjliggörande av skötselåtgärder

Tavlefjärdens naturreservat är påverkat av skogsbruk, dikningar och flottledsrensning. För att uppnå ett mer ändamålsenligt skydd för dessa naturmiljöer kan diken behöva läggas igen, vattenmiljöer restaureras och skötselåtgärder tillämpas för att exempelvis skapa en mer varierad bestandsstruktur, främja lövvärden och tillföra död ved.

I Tavlefjärdens naturreservat finns viktiga livsmiljöer för skyddsvärda arter, främst i form av lövdominerade skogar. Dessa naturmiljöer utgör en central del av den biotopsmosaik som präglar området och skapar de förutsättningar som många arter, särskilt fåglar, är beroende av. För att bevara och utveckla de höga lövnaturvärden som finns i delar av reservatet krävs att lövfrämjande skötselåtgärder och andra naturvärdeshöjande skötselåtgärder för att bevara och stärka populationer av skyddsvärda arter i skog kan genomföras.

Främmande invasiva arter, bland annat blomsterlupin och jättebalsamin har påträffats i naturreservatet. Dessa, men även andra för området främmande arter, kan behöva bekämpas i reservatet⁷.

Delar av reservatet har tidigare nyttjats för mulbete och slåtter vilket skapade naturvärden som är beroende av återkommande skötsel genom slåtter eller bete. Vilket möjliggörs i naturreservatet.

Detta besluts (2026) möjliggörande av skötsel för att synliggöra besöksmål intressanta för friluftslivet motsvarar i stort de i beslut och skötselplan från 2008.

Av ovan nämnda skäl har Länsstyrelsen i föreliggande beslut (2026-10-13) kompletterat B-föreskrifterna om förpliktelse att tåla intrång, enligt 7 kap. 6 § miljöbalken, för att möjliggöra naturvårdande och friluftslivsfrämjande skötsel samt för att bekämpa främmande arter samt förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Lättnader från föreskrifter

Beslutet (2026) innebär också lättnader från vissa föreskrifter som inte bedöms behövas för att uppnå syftet med naturreservatet.

⁷ Förordning (2026:311) om invasiva främmande arter.

Förbudet mot jakt bedöms inte behövas och i beslutet 2026 tydliggörs därför förutsättningarna för jakt och lättnader görs med hänsyn till säkerheten. Möjligheten att transportera fält vilt med motorfordon i beslutet 2008 har kompletterats med vildsvin. Det möjliggörs också underhåll av befintliga jakttorn, sikt- och skjutgator samt att tillfälligt sätta upp information om pågående jakt. För jakttorn, sikt- och skjutgator på annan plats krävs Länsstyrelsens tillstånd.

De flesta åtgärder som omfattas av renskötselrätten bedöms vara förenliga med reservatets syfte. För uppförande av anläggningar krävs samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken vilket ger möjlighet för Länsstyrelsen och berörd sameby att tillsammans se på bland annat placering och tidpunkt för uppförandet.

Delar av reservatet nyttjas för jordbruksverksamhet. Möjligheten i 2008 års beslut för jordbruksverksamhet inom markerat område finns kvar och inkluderar i detta beslut (2026) även fastigheten Innertavle 2:38 (se bilaga 2). Möjligheten i 2008 års beslut att fälla träd inom dessa fastigheter samt i 2015 års beslut att bibehålla funktionen i utloppsdiken från dikesmark som avvattnar angränsande mark finns kvar och är belagda med tillståndsplikt. Lättnader har också gjorts för att möjliggöra nyttjande av naturreservatet för bete vilket även inkluderar underhåll av stängsel och övriga anordningar för betesdjur. Möjlighet ges också till fällning av enstaka träd som riskerar att orsaka skada i anslutning till byggnader och andra anläggningar.

Det ges även i beslutet 2026 möjlighet till underhåll av en traktorväg och befintliga leder, vilket går i linje med syftet med reservatet om att tillgodose behovet av områden för närboendes rekreation och allmänhetens friluftsliv.

Utöver detta har vissa begränsningar för allmänhetens friluftsliv tagits bort. Möjligheten att medföra okopplad hund är till delar reglerad i andra bestämmelser och förbudet i 2008 års beslut har därför tagits bort. Tillägg har gjorts som gör det möjligt att plocka bär och matsvamp samt att samla in enstaka exemplar av arter för exempelvis artbestämning och dokumentation. Det bedöms inte motverka syftet med reservatet och kan bidra till ökad kunskap som stärker möjligheterna att bevara och utveckla naturreservatets arter och naturmiljöer.

Insamling och dokumentation som innebär påverkan på naturmiljön är belagt med tillståndsplikt.

Förstärkta föreskrifter

Tavleljärdens naturreservat är ett tätortsnära reservat. För att förhindra slitage och påverkan på växt- och djurliv och nedskräpning har C-föreskrifterna enligt 7 kap. 5 § miljöbalken delvis förstärkts och tydliggjorts. Tillståndsplikt införs för att sätta upp skyltar och andra anordningar för reklam, information eller liknande ändamål samt använda naturreservatet för organiserade tävlingar, lägerverksamhet eller liknande. Med tillståndsplikt kan nedskräpning motverkas och det ges möjlighet till en dialog om bland annat omfattning och utformning samt att förebygga slitage och påverkan på natur, växt- och djurliv. Med hänsyn till säkerheten är det möjligt att tillfälligt sätta upp information om pågående jakt.

Sammanfattande bedömning

Besluten 2008-12-02 och 2015-08-21 ersätts av detta beslut 2026-10-13 som innebär ett mer ändamålsenligt skydd för de värdefulla naturmiljöer som ska bevaras och vårdas i naturreservatet, samt för att kunna återställa och därmed öka naturvärdena i de mer påverkade delarna. Beslutet innebär också bättre förutsättningar för allmänhetens friluftsliv genom lättnader i enskilda föreskrifter och möjligheter till friluftsfrämjande skötselåtgärder. Beslutet innebär även bättre förutsättningar för säker jakt och minskade hinder för viktig infrastruktur och näringsverksamhet genom lättnader i enskilda föreskrifter som inte motverkar syftet med skyddet.

Utöver detta innebär beslutet (2026) ett förstärkt skydd genom ett tillägg i C-föreskrifterna. Formuleringar i syfte, skäl och vissa föreskrifter samt de beskrivande texterna i beslutet har också justerats och preciserats, dock utan att väsentligt ändra innebörden i dessa.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget av dessa anledningar att det föreligger synnerliga skäl och att det finns stöd för att upphäva reservatsbeslutet 2008-12-02 (diarienummer 511-9613-2004) med tillhörande skötselplan samt beslutet 2015-08-21 (diarienummer 511-4280-2015) och ersätta med detta beslut 2026-10-13 (diarienummer 10884-2025).

Enligt 7 kap. 7§ fjärde stycket miljöbalken får beslut om upphävande av gällande beslut meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område. I detta fall upphävs det gällande reservatet för att bilda ett utökat och/eller förstärkt skydd. Länsstyrelsen gör därför bedömningen att föreliggande beslut (2026-10-13) inte innebär något väsentligt intrång i områdets naturvärden och finner därav att det inte finns skäl att ställa krav på kompensation.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Skyddet av Tavlefjärden har hög prioritet inom Länsstyrelsens uppdrag att skydda värdefull natur. Bevarandet av naturreservatet Tavlefjärden ligger i linje med nationella och regionala strategier och planer för skydd och skötsel av värdefull natur:

- Området har en stor mängd nyckelelement och naturvårdsarter och förhållandevis liten påverkan av modernt skogsbruk. De höga naturvärdena på beståndsnivå gör området högt prioriterat för skydd⁸.
- Området ligger inom en värdetrakt för skog⁹ samt inom värdetrakt för inlandets vattenytor och därmed blir förutsättningarna bättre för att långsiktigt bevara och utveckla områdets utpekade värden och för att bevara, stärka och utveckla en grön infrastruktur på landskapsnivå¹⁰. En grön infrastruktur är ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer, strukturer och naturområden för bevarande av biologisk mångfald i hela landskapet.
- Det mycket rika lövinslaget är särskilt värdefullt eftersom reservatet ligger i en trakt särskilt prioriterad för lövnaturvärden¹¹.

⁸ Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2024. Nationell strategi för formellt skydd av skog. Rapport 7168.

⁹ Länsstyrelsen i Västerbottens län och Skogsvårdsstyrelsen Västerbotten. 2005. Strategi för formellt skydd av skog i Västerbottens län. Inkl. Tillägg 2019-12-19 (dnr 511-2259-2018).

¹⁰ Länsstyrelsen Västerbotten. 2019. Handlingsplan för grön infrastruktur i Västerbottens län.

¹¹ Länsstyrelsen Västerbotten. 2014. Strategi för bevarande och restaurering av lövnaturvärden i skyddade områden, Västerbottens län. Meddelande 6:2014.

- Sena lövsuccessioner, svämlövskog och lövsumpskog som finns inom reservatet är nationellt prioriterade skogstyper för skydd. Prioriterade skogstyper är de skogstyper som Sverige har ett internationellt ansvar att bevara samt de skogstyper som bedöms vara underrepresenterade i formellt skyddade områden¹².
- Lövnaturskogarna och grundområdena i Tavlefjärdens inre del har av Skogsstyrelsen bedömts som nyckelbiotop med värden kopplade till bland annat landhöjningsskog, översvämningsskog, rikligt med död ved och ornitologiska värden vid havsstrand¹³.
- I den nationella våtmarksinventeringen har våtmarkerna vid Tavlefjärden fått den högsta naturvärdesklassningen (klass 1, AC20K6F01)¹⁴.
- Tavelån som rinner genom området är klassat som ett nationellt särskilt värdefullt vattendrag enligt kriterier som definierats av Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Fiskeriverket¹⁵.
- Det område som omfattas av naturreservatet Tavlefjärden är utpekad som ett Natura 2000-område enligt EU:s Art- och habitatdirektiv (92/43/EEC), så kallat SCI-område (SE 0810069).
- I reservatet har brushane¹⁶, ortolansparv¹⁷ och skräntärna¹⁸ påträffats vilka omfattas av särskilda åtgärdsprogram.

¹² Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2024. *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Rapport 7168

¹³ Skogsstyrelsen. 1998. Skogens pärlor. Objekt N 10876-1998.

¹⁴ Länsstyrelsen i Västerbottens län. 1993. Katalog över våtmarker Nordmaling, Bjurholm, Vännäs, Umeå, Vindeln, Robertsfors och Skellefteå kommuner. Bilaga 3 till "Våtmarker i Västerbottens län". Meddelande 1:1993.

¹⁵ Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2008. Strategi för skydd och restaurering av sjöar och vattendrag i Västerbottens län.

¹⁶ Naturvårdsverket. 2015. Åtgärdsprogram för hotade vadare på strandängar, 2015–2019. Rapport 6680.

¹⁷ Naturvårdsverket. 2017. Åtgärdsprogram för ortolansparv 2017-2021 (*Emberiza hortulana*). Rapport 6781.

¹⁸ Naturvårdsverket. 2007. Åtgärdsprogram för skräntärna 2007–2011. Rapport 5702.

Förenlighet med miljömål, friluftsmål och EU-direktiv

Bevarandet av biologisk mångfald och arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljökvalitetsmålen är en hörnsten i det nationella miljöarbetet. Naturreservat är den skyddsform som utgör basen i det formella skyddet av värdefulla naturområden och biologisk mångfald.

Reservatsbeslutet 2026-10-13 omfattar samma markområde som beslutet 2008-12-02, med 52 hektar skog (varav 42 hektar är produktiv skog), 34 hektar våtmarker samt 40 hektar vattendrag med de typiska arter, strukturer och processer som hör till de olika naturtyperna. Skyddet stärker därmed möjligheterna att nå miljömålen *Myllrande våtmarker*, *Levande skogar*, *Levande sjöar och vattendrag*, *Hav i balans* samt *levande kust och skärgård* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Naturreservatet bidrar även till uppfyllandet av flera av Sveriges nationella friluftsmål, däribland målen om *Tillgång till natur för friluftsliv*, *Skyddade områden som resurs för friluftslivet* samt *Attraktiv tätortsnära natur*. Reservatet ligger nära Innertavle och Yttertavle och naturmiljöernas upplevelsevärden samt möjligheter till rekreation och olika aktiviteter bevaras och tillgängliggörs.

Området som ingår i Tavlefjärdens naturreservat är sedan 2013 en del av Natura 2000, EU:s nätverk av värdefulla naturområden med livsmiljötyper som är av särskilt skyddsvärda ur ett europeiskt perspektiv. För Natura 2000-områden finns krav på reglering av nödvändiga bevarande åtgärder i EU-direktiv (art-och habitatdirektivet 92/43/EEG)¹⁹ och i svensk lagstiftning (miljöbalken, områdesskyddsförordningen).

Länsstyrelsen bedömer att naturreservat av Natura 2000-området, tillsammans med andra skyddsinsatser, är en lämplig bevarandeåtgärd för att dess värden ska bestå eller utvecklas. Därigenom ökar också förutsättningarna för Natura 2000-området att bidra till gynnsam bevarandestatus för förekommande Natura 2000-livsmiljötyper och arter på biogeografisk nivå. Skyddet av området bidrar även till att uppnå god miljöstatus enligt havsmiljödirektivet.

¹⁹ EU:s Art- och habitatdirektiv, Direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

Effekter på ekosystemtjänster

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter naturreservatsbildningen har på olika ekosystemtjänster från naturreservatet. I bedömningen ingår de ekosystemtjänster som påverkas i måttlig till hög grad, både positivt och negativt.

Beslutet har störst positiv effekt på de stödjande ekosystemtjänsterna som är kopplade till artbevarande och biologisk mångfald, men även många andra ekosystemtjänster påverkas positivt. Länsstyrelsen bedömer att bland annat följande ekosystemtjänster påverkas positivt av beslutet:

- **Försörjande ekosystemtjänster** som produktion av livsmedel från vilda djur och växter.
- **Reglerande ekosystemtjänster** som flödesreglering, erosionskontroll, sedimentstabilisering, biologisk kontroll av skadegörare och global klimatreglering (kolbindning) utförd av växter.
- **Kulturella ekosystemtjänster** som tillhandahållande av attraktiva miljöer för friluftsliv, tillhandahållande av områden för forskning samt bevarande av naturen för framtida generationer.
- **Stödjande ekosystemtjänster** som ekologiska samspel, bevarande av biologisk mångfald inklusive genpool, habitat och hotade arter, samt tillhandahållande av livsmiljöer för arter, till exempel boplatser, barnkammare, lek- och spelplatser, boplatser för djur och fåglar.

Beslutet har störst negativ effekt på försörjande ekosystemtjänster kopplade till skogsbruk som produktion av träråvaror, bioenergi och biobaserade kemikalieråvaror. En nationell politisk avvägning har gjorts mellan produktion av virkesråvara och bevarande av skogar med höga naturvärden vid formuleringen av tidigare etappmål för miljömålet Levande skogar.

Förenlighet med riksintressen (3 och 4 kap. miljöbalken) och kommunala planer

Området som omfattas av naturreservatet Tavlefjärden ingår i det europeiska ekologiska nätverket Natura 2000²⁰ och därmed av riksintresse enligt 4 kap. 8 § miljöbalken. Naturreservatet berör inga riksintressen enligt 3 kap. miljöbalken.

Umeå kommuns översiktsplan²¹ redovisar Tavlefjärden som ett område med skyddad natur längst kusten. Tavlefjärden ligger utanför det primära området för kommunens fördjupade översiktsplan för kusten²² men omnämns ändå på flera ställen i planen, bland annat naturreservatet och natura 2000-området, fjärdens vattenstatus samt värde för pimpelfiske. Reservatet berör inga planerade områden för vindkraft i kommunens vindkraftsplan²³. I tillägget till vindkraftsplanen uppmärksammas bland annat Tavlefjärdens värde för rastande- och häckande fåglar²⁴.

Naturreservatet berörs inte av några gällande eller förfallna undersökningstillstånd eller utpekade riksintressen för mineralutvinning (3 kap. 7 § miljöbalken), energiproduktion (3 kap. 8 § miljöbalken) eller kända intressen för totalförsvaret (3 kap. 9 § miljöbalken).

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att detta beslut 2026-10-13 med delvis nya föreskrifter för naturreservatet Tavlefjärden är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med för området gällande kommunala planer.

Intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken

Vid prövning av frågor om skydd av områden ska hänsyn tas till enskilda intressen. Detta beslut omfattar främst tillägg av B-föreskrifter som utformats för att ge stöd för förvaltningen av ett redan befintligt natur-

²⁰ EU:s Art- och habitatdirektiv, Direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

²¹ Umeå kommun. 2018. Översiktsplan Umeå kommun. Antagen av kommunfullmäktige 2018-08-27.

²² Umeå kommun. 2023. Översiktsplan för Umeå kommun. Fördjupning för kusten med miljökonsekvensbeskrivning MKB. Antagen av kommunfullmäktige 2013-06-17.

²³ Umeå kommun. 2010. Vindkraft i Umeåregionen. Tillägg till översiktsplanen. Antagen av kommunfullmäktige 2010-06-21.

²⁴ Enetjärn natur ab på uppdrag av Umeå kommun. 2016. Översyn av förutsättningarna för vindkraft i Umeå kommun. Tillägg till översiktsplanen avseende vindkraft från 2010.

reservat. I A- och C-föreskrifter ges visst förstärkt skydd för att förebygga skador och slitage på värdefulla naturmiljöer och arter men också lättnader. Länsstyrelsen finner att de positiva effekterna av att kunna bevara, vårda och återställa naturreservatets bevarandevärden på ett ändamålsenligt sätt överväger de möjliga negativa effekter som orsakas av de tillagda föreskrifterna. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 och 26 §§ miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

För föreskrifter med krav på tillstånd kan Länsstyrelsen lämna tillstånd till en åtgärd om det inte strider mot reservatets syfte. Ett tillstånd innebär att en åtgärd kan få vidtas, åtminstone i viss omfattning men att det kan finnas krav på utformning, tidsbegränsning, lokalisering m.m.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Före anordnande av fasta renskötselanläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (1998:904) om anmälan om samråd.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också andra lagar, förordningar och föreskrifter till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i särskilda skyddade områden (Natura 2000) kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a-29 b §§ miljöbalken. Det gäller

Datum
2026-10-13

Diarienummer
10884-2025

även åtgärder utanför området om det kan påverka miljön inne i Natura 2000-området,

- Fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter, exempelvis alla grodor, ormar och orkidéer, är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),
- I enlighet med 2 kap. 16 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerieringen ska tillstånd för utsättning av fisk sökas hos Länsstyrelsen. Tillstånd får inte ges för sådana fiskarter eller fiskstammar som är olämpliga med hänsyn till vattenområdets särart. Tillstånd får inte heller ges om det finns risk för spridning av smittsamma sjukdomar,
- Reservatet omfattas av strandskyddsbestämmelserna i 7 kap. 13 - 18 §§ miljöbalken. Beslut om bygglov innebär inte att dispens från reglerna om strandskydd och reservatsföreskrifterna har beviljats. Inom naturreservat är det Länsstyrelsen som prövar ärenden om strandskydd,
- Vattenverksamheter, till exempel anläggandet av en brygga eller muddring, är anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet enligt 11 kap. 9 § miljöbalken,
- Det är förbjudet att använda blyhagel vid jakt inom 100 meter från våtmarker och grunda delar av öppet vatten enligt 14b § förordning (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter inklusive EU kommissionens förordning (EG) 2021/57 och (EU) 2021/57,
- Av 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter framgår att hundar under tiden 1 mars - 20 augusti ska hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 4. Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att

beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med Lena Lundevaller, handläggare områdesskydd, som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Klara Linder, naturvårdshandläggare, och Andreas Garpebring, förvaltare naturreservat, medverkat.

Helene Hellmark Knutsson

Landshövding

Lena Lundevaller

Handläggare områdesskydd

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

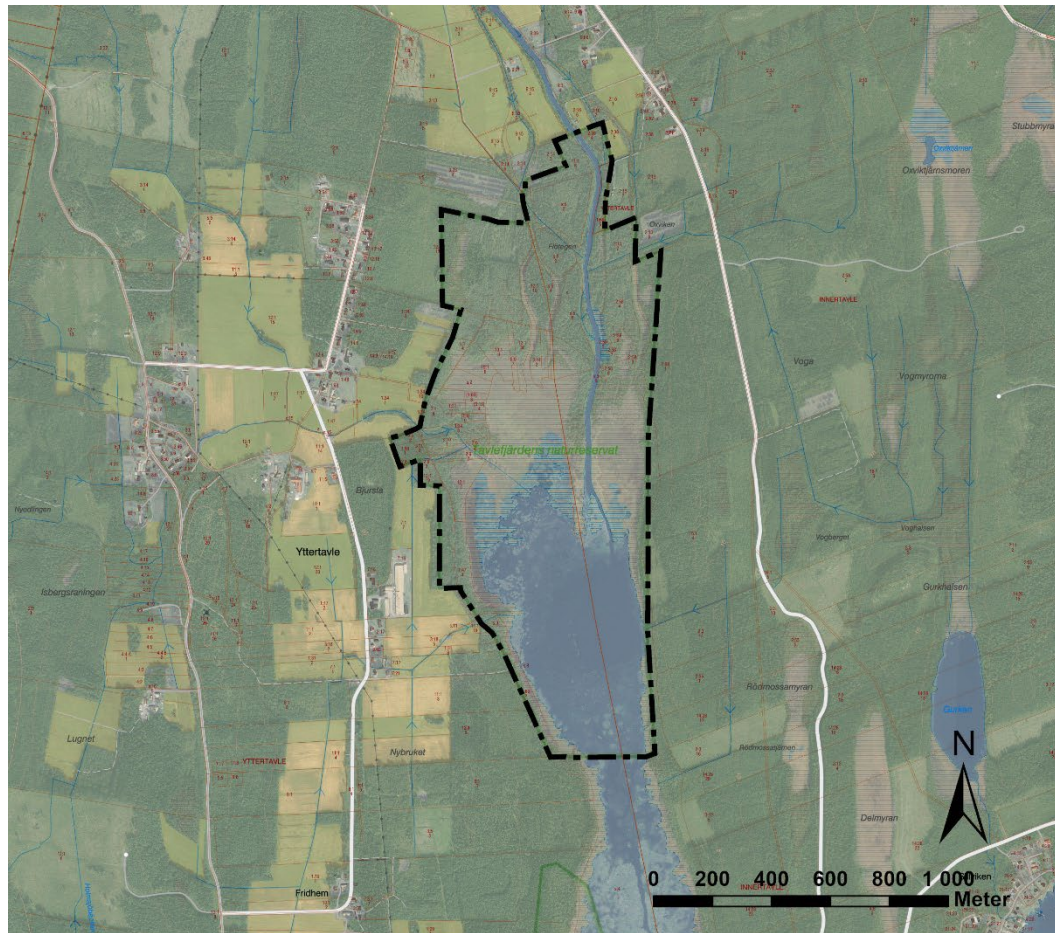
Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
<https://www.lansstyrelsen.se/dataskydd>.

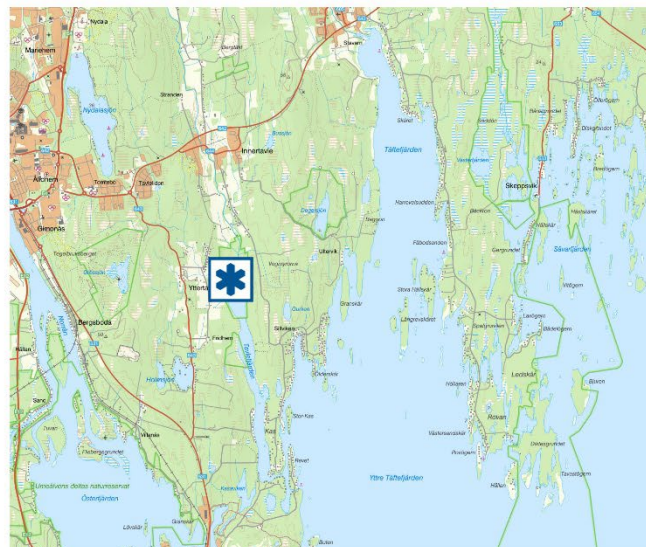
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Beslutskarta med föreskriftsområden, föreskrifter med bilagor
3. Skötselplan inklusive bilagor
4. Överklagandehänvisning regeringen

Bilaga 1

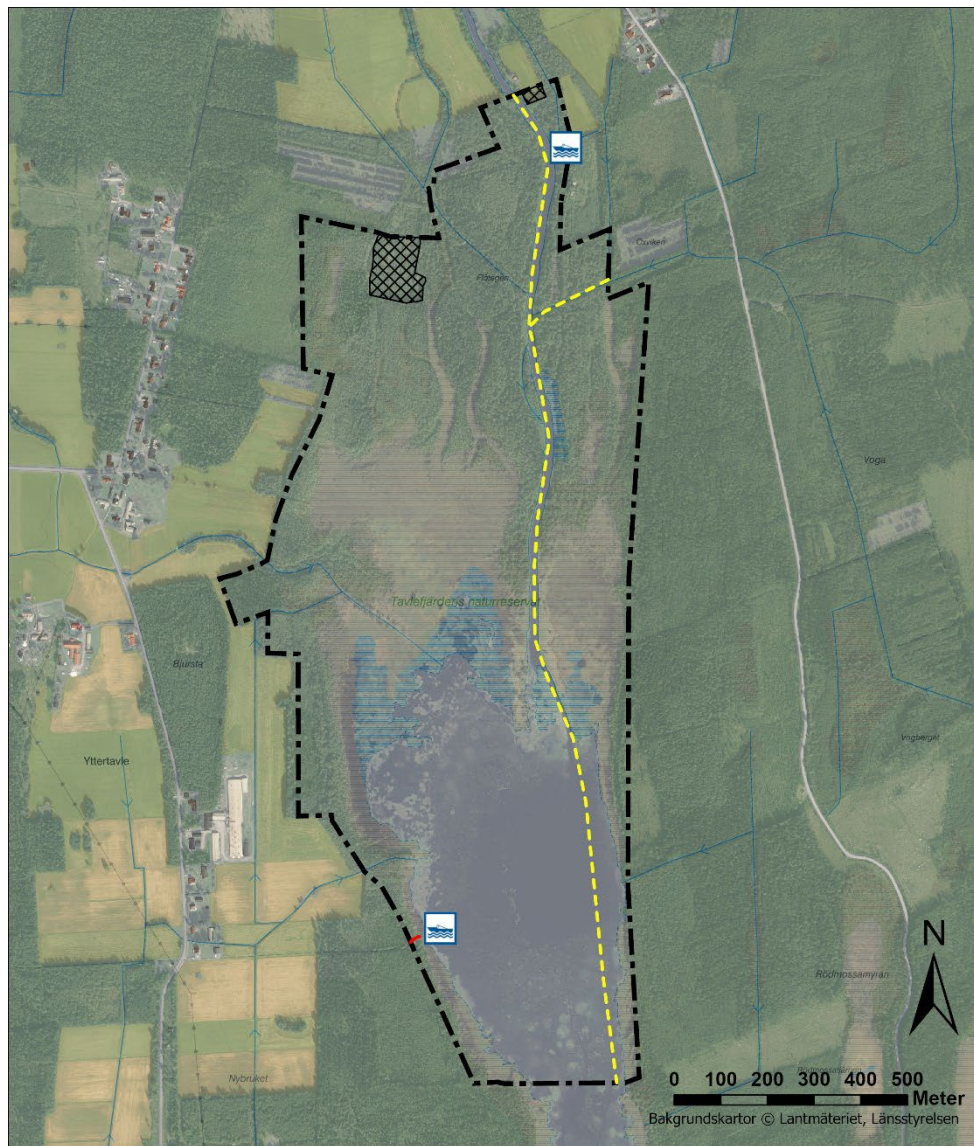
 Naturreservat gräns NaturreservatLänsstyrelsen
Västerbotten

Bakgrundskartor © Lantmäteriet, Länsstyrelsen



Beslutscharta för Tavle fjärdens naturreservat i Umeå kommun.

Bilaga 2

 Jordbruksverksamhet Traktorväg Skoterled Båtplats Naturreservat gräns

Karta med markerat område för jordbruksverksamhet, traktorväg, skoterled och båtplats i Tavlejärdens naturreservat, kopplat till föreskriftsområde i undantag f, j, k och l.

Datum	Diarienummer
2026-10-13	10884-2025

Skötselplan för Tavlefjärdens naturreservat i Umeå kommun

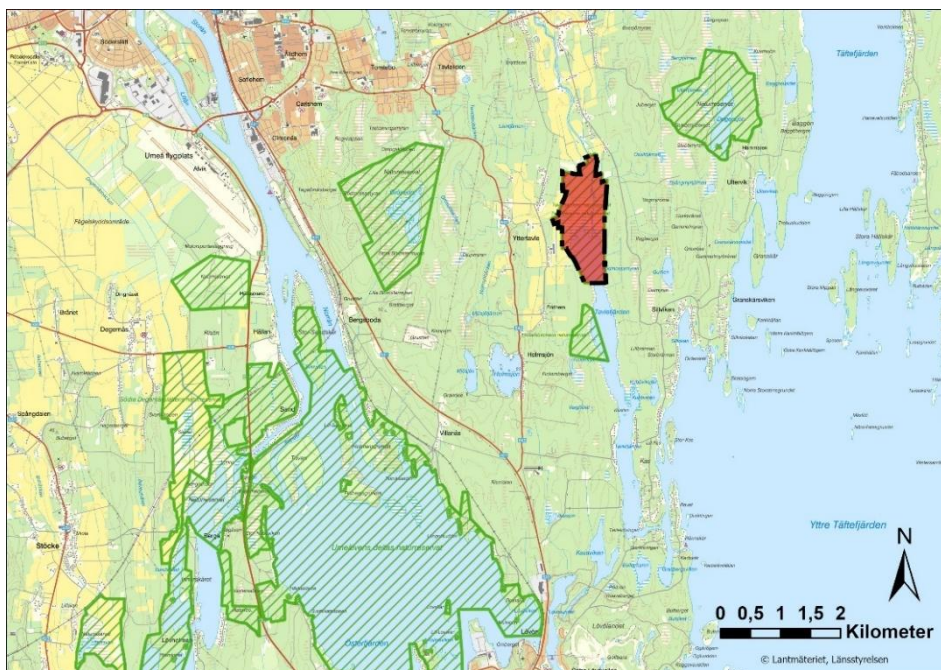


Foto: Länsstyrelsen Västerbotten.

1 Beskrivning av naturreservatet

1.1 Läge och landskap

Tavlefjärdens naturreservat ligger i den innersta delen av Tavlefjärden, direkt öster om byn Yttertavle. Från Tavelåns utlopp i Tavlefjärden sträcker sig naturreservatet norrut på båda sidor av Tavelån en dryg kilometer uppströms ån. Naturreservatets landmiljöer omfattar de karaktäristiska naturliga successionsstegen som uppkommer till följd av landhöjningen, från strandängar via buskmarker till örtrika lövskogar och barrskogar. I takt med landhöjningen förflyttar sig skogarna sakta mot havet. På en sträcka av drygt tre kilometer från Tavelåns utlopp och söderut saknar Tavlefjärden omgivande bebyggelse. Fjärden har utanför naturreservatet ett smalt utlopp i Yttre Täftefjärden.



Naturreservatet Tavlefjärden (röd markering med svart streckad linje) ligger cirka 9 km sydost om Umeå. På kartan syns också några närliggande naturreservat (grön streckad markering).

1.2 Naturgeografiska förhållanden

Vid Tavlefjärden har olika naturliga geologiska och biologiska processer pågått under mycket lång tid vilket har lett till de naturtyper som idag finns i naturreservatet. Landhöjningen i området är cirka 0,9 cm per år. Tavelån för med sig finsediment till sitt utlopp i Tavlefjärden i norra delen av reservatet. Landhöjningen tillsammans med sedimentationen

Datum

2026-10-13

Diarienummer

10884–2025

av det material som följer med Tavelån medför att det sker en snabb förändring av miljön där nya grundområden och nytt land skapas.

Tavlefjärdens innersta del utgörs av omfattande flacka landhöjningsmarker på finsediment. Översta lagret består av findetritusgyttja med mycket hög halt av förmultnade växtdelar. Tavelåns huvudfåra har ändrat sitt lopp åt öster vid flera tillfällen. Under tidigt 1800-tal hade Tavelån tre eller fyra parallella utloppsfåror. Andra pågående processer som påverkar naturreservatets naturtyper är isskavning samt sedimentation och erosion i Tavelåns meandrande lopp. Några kartor i bilaga 1 visar hur området historiskt förändrats.

1.3 Skog

Tavlefjäderens skogar omfattar de flesta naturtyper som är typiska för landhöjningsskogar. Karaktäristiskt för landhöjningsskogar är att det finns en naturlig succession av naturtyper som sträcker sig från de nyaste landmiljöerna vid stränderna och vidare inåt land. Från de inre delarna av stränderna övergår vide- och alsnår till första generationens träd, med gråal och glasbjörk, för att därefter övergå till allt mer grandominerade skogar. Det är en naturlig blandning av lövsvämskogar som tidvis översvämmas, blöta sumpskogar, örtrika lövskogar och torra barrblandskogar av blåbärsristyp. Den stora variationen i naturtyper, rikedomen på lövträd, den stora mängden död ved av både löv- och barrträd samt den höga produktionen i fältskiktet återspeglas i naturreservatets artrikedomen.

Lövskogsområdena ligger på naturreservatets flacka sedimentmarker. Närmast fjärden växer de öppna strandmarkerna gradvis igen med vide- och alsnår. I svämskogarna och sumpskogarna domineras botten-skiktet av brunrör, norrlandsstarr och vassrör. Längre in från vattenlinjen kommer lövskogar som är dominerade av gråal med inslag av viden, som sälg, jolster och svartvide. Närmast Tavelån är trädskiktet högt och ställvis är det rikligt med björk och stora bestånd av majbräken. Örtinslaget är överlag stort. Ytterligare längre in börjar glasbjörkar etablera sig för att med ökat avstånd från strandlinjen bli mer och mer dominerande. Vidare upp från strandlinjen ökar inslaget av gran.

Längs fjärdens sidor, där marken inte är lika flack, samt i den nordvästra delen av reservatet finns äldre primära grandominerade skogar. Skogarna i nordväst är i sena successionsstadier och bitvis mycket täta.

Lövinslaget varierar men är överlag lågt och består främst av enstaka döende gråalar som står kvar som rester från tidigare generationer lövrik skog. Fältskiktet utgörs framförallt av låg- och högörtstyp. I reservatets norra del finns också sekundär skog på igenväxande åkermark.

1.4 Våtmarker

Våtmarkerna i Tavlefjärdens naturreservat varierar från kärr och sumpskogar till öppna våtmarker och svämängar på sedimentmark. Våtmarkernas utseende styrs idag av landhöjningen samt den naturliga vegetationsdynamiken.

Huvuddelen av reservatets våtmarker återfinns som blöta kärr i fjärdens inre uppgrundande del och i tidigare älvfåror i norra delen av reservatet. Längs Tavelån och Tavlefjärdens stränder finns också svämängar, som tidvis översvämmas. Norrlandsstarr dominerar de öppna blöta kärren som i övrigt är relativt artfattiga. Ställvis finns mer artrika mycket blöta mjukmattekärr där bland annat nordstarr växer tillsammans med kråklöver. Dessa marker övergår gradvis till buskmarker och lövkärr. Mellan vattenlinjen och fastmarken finns utmed hela fjärden en bred bård med öppna myrar av gungflytyp.

1.5 Fjärd och vattendrag

Landhöjningen och pågående sedimentations- och erosionsprocesser präglar naturreservatets vattenmiljöer. Det öppna vatten som ingår i reservatet återfinns framför allt vid åmynningen och söderut i den centrala delen av Tavlefjärden. Hela den inre delen av Tavlefjärden har ett djup som sällan överstiger 0,5–0,7 meter. Vid högvatten i havet når bräckt vatten in till de inre delarna av Tavlefjärden och de flacka markerna översvämmas. Detta skapar näringsrika områden, vilket speglas i vegetationen och artsammansättningen. De naturliga processerna förändrar snabbt miljön och det skapas nya grundområden och nytt land. Dessa miljöer utgör cirka 30% av naturreservatets totala area och är mycket värdefulla för insekts- och fågellivet.

Naturreservatets vassområden består framför allt av starr och fräken, bland annat brunrör, norrlandstarr och vasstarr. Den inre av fjärden domineras av täta ruggar av säv och närmare land knappsäv. I de öppna vattenytorna växer bland annat hästsvans och missne. Tavelåns mynningsområde med stora ytor av högvassar i mosaik med öppet

Datum
2026-10-13

Diarienummer
10884–2025

vatten är betydelsefulla rast- och häckningslokaler för många änder och vadare. Tavlefjärdens grunda vattenområde och trånga utlopp i Yttre Täftefjärden gör att den värms upp snabbt på våren. Det varma vattnet tillsammans med den rika bottenvegetationen skapar gynnsamma förhållanden för lekande fisk och ynglen växer sedan upp i den lugna, skyddade fjärden. I samband med gäddleken i fjärden uppträder inte sällan ansamlingar av havsörnar. När kläckningen av vatteninsekter är som mest omfattande besöks området ofta av stora mängder födosökande måsar och tärnor.



Tavelåns utlopp i Tavlefjärden maj 2011. Till höger om ån syns också några av dess tidigare fåror. Foto: Lars Lind. Publicering enligt Lantmäteriet spridningstillstånd.

Tavelån rinner igenom de norra delarna av naturreservatet och mynnar i reservatet i Tavlefjärden. Ån avvattnar Taveljön som ligger cirka 30 km inåt landet. Åns omgivningar är utanför naturreservatet i stora delar påverkade av modernt skogs- och jordbruk. Ån har en artrik bottenfauna. I Tavelån förekommer bland bäcknejonöga och havsvandrande öring. Fisk har i flera omgångar satts ut i ån. Spår efter bäver syns efter ån. I Tavlefjärden mynnar också Holmsjöbäcken som rinner in i naturreservatet öster om Yttertavle.

1.6 Arter

Kombinationen med de lövrika skogsområdena, fjärdens våtmarker och det grunda vattnet gör att området har ett mycket rikt fågelliv. I naturreservatets skogar förekommer ett stort antal naturvårdsintressanta insekter och kryptogamer.

Datum

2026-10-13

Diarienummer

10884–2025

Vid högvatten i havet når bräckt vatten de inre delarna av Tavlefjärden, och de flacka delarna översvämmas. Dessa delar är därför de näringsrikaste vilket syns på vegetationen och fältskiktet som domineras av olika högväxta gräs- och starrarter samt en del örter, exempelvis kärrviol, rödblåra, vänderot, älggräs och storvuxna ormbunkar.

I Tavlefjärden häckar regelbundet till exempel sångsvan, trana, kricka, vigg, blåsand, enkelbeckasin, grönbena och tofsvipa. Ytterligare arter som knipa, salskrake, svartsnäppa och brushane nyttjar området regelbundet under vår- och höstflytten. Fjärden besöks också av ett stort antal födosökande måsar och tärnor, bland annat många dvärgmåsar och fisktärnor. Olika rovfåglar syns också regelbundet kretsas över området.

Samtliga i norra Sverige regelbundet förekommande hackspettar finns noterade och arter som tretåig hackspett, gråspett och mindre hackspett häckar näst intill årligen i naturreservatet. Sävsångare och sävsparv utgör karaktärsarter för buskmarkerna närmast vattenlinjen, medan stjärtmes, grönsångare, härmsångare och, vissa år mindre flugsnappare, återfinns i de lövrika skogarna. Många regionalt ovanliga lövskogs- och våtmarksberoende fågelarter som småfläckig sumphöna, vattenrall, lundsångare, rörsångare, busksångare och gräshoppsångare noteras vissa år.

I skogarna är många av lövträdens vedsvampar bland annat björkticka, eldticka, fnöskticka och svart eldticka, värdefulla livsmiljöer för olika skalbaggar, exempelvis bandad albrunbagge, *Dorcatoma dresdensis* och robust tickgnagare. I granskogsmiljöerna påträffas bronsbjon, granbarkgnagare, thomsons trägnagare, grenlav, violett tagellav och ullticka.

Ett antal naturvårdsarter^{1,2} som förekommer i naturreservatet finns i bilaga 2.

¹ Naturvårdsarter är en samlingsterm för skyddade arter enligt Artskyddsförordningen, typiska arter för livsmiljötyperna enligt EU:s art och habitatdirektiv, rödlistade arter, ansvarsarter, signalarter och nyckelarter.

² Artdatabanken. 2013. Naturvårdsarter. SLU Artdatabanken rapporterar 14.

Datum
2026-10-13

Diarienummer
10884–2025

1.7 Kulturhistoria

Människor har färdats igenom och bott på markerna i och kring naturreservatet under mycket lång tid. När land började stack upp ur havet i närområdet för ungefär 3 000 år sedan bidrog fiske, sjöfågel- och säljakt till försörjningen.

Ordet "tavel" i Tavelån kan spåras långt bak i tiden. I Håknäsbrevet, daterat 22 november 1494, namnges "*eric i taflæ*". Tavelån benämndes på 1710 års karta³ "*Tafle Älfwen*" och därefter under lång tid Tafleån och senare Tavleån. Ordet härstammar sannolikt från verbet "tavla", med ursprung i norskan, som anger att något går fram och tillbaka sökande sig framåt med viss möda⁴. Vilket är något som Tavelåns meandrande lopp gör.



Traktens kor vistades under sommaren i områdets skogar och på efterbete på strandängarna. Källa: Västerbottens museum. Fotoarkiv. Selma Westerbergs samling, bildid BR 11570.

De översvämmande maderna längs Tavelån brukades i äldre tider med slåtter och efterbete av byarna Innertavle och Yttertavle^{5,6}. På 1930-talet var Flötegen en slåtterholme, benämnd "*Flödtegen*"⁷. Många av de

³ Geographisk Cartha uppå Innertafle Byes Hägor och Skogsmark Afmätte Anno 1710. Petter Häggström. Lantmäteriet Historiska kartor.

⁴ Wahlberg, Mats. 2016. Svenskt ortnamnslexikon. 2a upplagan.

⁵ Geometrisk afritning och Calculation uppå Indre Tafle Byts ägor i Umeå Socken In Julio 1685 afmät och räknat. Lantmäteriet Historiska kartor.

⁶ Lantmäteriet. 1938. Beskrifning över laga skiftet å alla ägorna Yttertafle by uti Umeå socken och härad av Västerbottens län, upprättad år 1938. Umeå nr 1162.

⁷ Institutet för språk och folkminnen. Ortnamnsregistret. Flödtegen Umeå socken. Uppteckning år 1934.

Datum
2026-10-13

Diarienummer
10884–2025

marker som använts till slätter och bete har idag vuxit igen med buskar och träd. Se också bilaga 1.

Prästen Pehr Stenberg (1758–1824) skriver så här i sin Umebeskrivning⁸ om en slätteräng intill Tavlefjärdens nordvästra sida:

.../11/ En äng tätt där söderom, hwars rätta skapnad och widd åt södra sidan jag ej känner. Men wid Ytter Tafle fjärden är han smal, och wid pass 20 steg ifrån stranden har han en 1/2 famns twär afsättning. En liten bäck löpper igenom denna ängen wid dess norra brädd, och ängen har här art af hårdwall...

Vid Tavelåns utlopp i Tavlefjärden fanns också byagemensamma gistvallar, områden där fisknäten hänges upp för att torka.



Flottare vid Kas på 1930-talet. Källa: Västerbottens museum fotoarkiv, bildid: BR 7930

Tavelån har varit en viktig flottningsled^{9,10}. Abraham Hülphers skriver 1789 att *"Tafle ån säges ware mäst beqwäme flottled för timmer och*

⁸ Johan Nordlander sällskapet. 1987. Pehr Stenbergs Umebeskrivning. Skrifter utgivna av Johan Nordlander-Sällskapet nr 10. Not. Kartorna som textens siffror hänvisar till är så vitt idag känt förkomna.

⁹ Törnlund, Erik. 2005. Redovisning och beskrivning av flottledsbyggnader efter Lögde- och Öre älv, Hörnån, Täfteån samt Sävarån. Bilaga till Historisk översikt och kulturhistoriska värdekriterier för flottningsslämnings i Västerbottens län. Umeå.

¹⁰ Törnlund, Erik. 2006. Flottningsslämnings i Västerbottens län - historisk översikt och kulturhistoriska värdekriterier.

Datum

2026-10-13

Diarienummer

10884–2025

virke”¹¹. 1907 bildades Tavleåns flottningsförening^{12,13}. Flottningen på ån pågick i föreningens regi till in på 1942 då den slogs samman med Sävar flottarförening. Därefter förekom flottning för husbehov. När timret som färdats på ån nådde Tavlefjärden minskade strömhastigheten och många stockar flöt upp på stränderna och fick samlas ihop av ett båtlag. Ute i Täftefjärden väntande bogserbåtarna som tog timret till kustens sågverk och pappersbruk. Längst in i Tavlefjärden på en udde som lokalt kallades Sandudden (uttalat Saanodden)¹⁴ fanns tidigare en enkel koja där båtlaget kunde övernatta.

Det finns inga fornlämningar eller kulturlämningar registrerade inom naturreservatet i Riksantikvarieämbetets kartdatabas Fornsök¹⁵.

1.8 Renskötsel

Naturreservatet ligger inom Rans sameby vinterbetesmarker. Rans sameby är en fjällsameby. Inga riksintressen för rennäringen enligt 3 kap. 5 § miljöbalken eller strategiska platser och betesområden enligt Sametingets kartor¹⁶ berörs.

Andra områden än de som redovisas på Sametingets kartor kan få ökad betydelse på grund av bl.a. väder, betestillgång samt övriga verksamheter och aktiviteter inom beteslandet. Samhällen, utbyggda älvar, vägar, skogsbruk, turism m.m. i samebyns vinterbetesområde gör att renarna behöver mycket tillsyn i vinterbeteslandet. Tjockt snötäcke och hård skare gör att det i vinterbeteslandet är nödvändigt att ha tillgång till hänglavsbyte.

1.9 Friluftsliv

Naturreservatet ligger nära centrala Umeå och det tar cirka 20 minuter att köra bil dit. Reservatet kan också nås med kollektivtrafik till närområdet eller efter en relativt kort cykeltur från Umeå. Uppströms naturreservatet i Innertavle finns det möjlighet att lägga i kajak eller

¹¹ Hülphers, Abraham Abrahamsson. 1789. Samlingar til en beskrifning öfwer Norrland. Femte samlingen om Westerbotten. 1. Bandet. Westerås. Tryckt hos Joh. L. Horrn 1789.

¹² Tavleåns flottningsförening 1907-1942. Folkrorelsearkivet. Umeå.

¹³ Eklund, Lisbeth (ed). 1992. Innertavle genom tiderna. Tryck och Bind PM bokförlag Gamleby.

¹⁴ Forsgårde, Marianne och Forsgårde, Åke. 1922. Verksamheter som vi för länge sedan glömt - flottningen vid Kas, Sillviken år 1860–1954. Västerbotten Förr och Nu.

¹⁵ Riksantikvarieämbetets kartdatabas Fornsök.

¹⁶ Sametinget. IRENMARK. Rennäringens markanvändningsdata. www.sametinget.se.

Datum

2026-10-13

Diarienummer

10884–2025

kanot. Det finns även, främst för närboendes rekreation, några båtplatser i naturreservatet.

Naturreservatet nyttjas idag framför allt av närboende och en naturintresserad allmänhet, framför allt fågelskådare. Reservatet är också populärt för olika vinteraktiviteter bland annat pimpelfiske och skidåkning. Genom naturreservatet passerar skoterleder och skidspår. Under barmarkssäsongen är reservatet mindre tillgängligt och nås då framförallt från vattnet. Från Innertavle är det en fin paddeltur utan forsar till Tavlefjärden och vidare till Kas eller Sillviken vid Yttre Täftefjärden. Med hänsyn till fågellivet bör extra hänsyn tas vid vistelse i området under tiden från april till mitten av augusti. Tavlefjärden och Tavelån bjuder på fint fiske efter gädda och abborre. Fiskestigar, delvis otydliga, löper på båda sidor om ån. För allmänhetens fritidsfiske upplåter 2026 Tavlefjärdens SFF fiske i delar av Tavlefjärden söder om naturreservatet.

Vintertid kan naturreservatet nås på skidor eller via skoterleder från Innertavle, Yttertavle och Sillviken. Under barmarkssäsongen är det möjligt att till fots besöka delar av både den västra och östra sidan. Reservatet är mest tillgängligt från traktorvägen vid byn Yttertavle på den västra sidan. Norr om naturreservatet finns från Innertavle en led "Broarna runt". Från den södra bron på den leden är det möjligt att på den östra sidan komma in i reservatet norrifrån genom att följa fiskestigen längsmed ån. Fiskestigen är omarkerad och delvis otydlig i terrängen.

2 Natura 2000

Det område som omfattas av Tavlefjärdens naturreservat ingår sedan 2013 i det europeiska nätverket av värdefulla områden, Natura 2000 (SE810518)¹⁷. Natura 2000-området Tavlefjärdens bevarandeplan¹⁸ anger vad som krävs för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för områdets utpekade arter och livsmiljötyper. Taiga, landhöjningsskog samt öppna mossar och kärr är utpekade livsmiljötyper för natura 2000-området.

¹⁷ European Commission: Natura 2000 – map and standard data form
<https://natura2000.eea.europa.eu/>.

¹⁸ Länsstyrelsen Västerbotten. 2016. Bevarandeplan för Natura2000-området Tavlefjärden. Diarienummer 512-7588-2016.

Datum
2026-10-13Diarienummer
10884–2025

Livsmiljötyp enligt NNK	Kod
Mindre vattendrag	3260
Svämängar	6450
Öppna mossar och kärr*	7140
Öppna mossar och kärr – kärr och gungflyn	7142
Taiga*	9010
Taiga – sumpskog	9006
Landhöjningsskog*	9030
Lövsumpskog	9080
Svämlövskog	91E0
Öppen icke natura-livsmiljötyp (till exempel hydrologiskt påverkade våtmarker, ungskog)	9900, 9925, 7999

Tabell med naturreservatets Natura 2000-livsmiljötyper enligt Natura-naturtypskartan (NNK). Kartering enligt Naturvårdsverket. Utpekade livsmiljötyper för Natura 2000-området Tavle fjärden är markerade med *.

3 Skötselområden för naturmiljöer

Reservatet är indelat i fyra skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i naturreservatet samt behovet av åtgärder, se bilaga 3. För varje skötselområde redovisas bevarandemål som beskriver vilket tillstånd som ska bevaras eller uppnås för att naturreservatets syfte ska tillgodoses. För varje skötselområde redovisas också skötselåtgärder som kan behöva vidtas i området. Skötselåtgärder kan genomföras av Stiftelsen naturvård vid nedre Umeälvens delta, som förvaltare av reservatet, och av Länsstyrelsen i enighet med reservatets föreskrifter och i mån av tillgängliga resurser.

Se också kapitel 1 för beskrivning av skötselområdenas naturmiljöer.

3.1 Aktiva naturliga processer och pågående verksamhet som påverkar skötselområdena

Landhöjningen tillsammans med andra aktiva processer, t.ex. sedimentation och isskavning, gör att markerna i Tavle fjärdens naturreservat förändras snabbt och mycket vilket återspeglas i den

Datum

2026-10-13

Diarienummer

10884–2025

naturliga successionen av naturtyper¹⁹. Det medför att skötselområdenas utbredning naturligt kommer att förändras med tiden. Exempelvis etablerar sig vegetation på tidigare öppna svämängar. Andra faktorer som kan komma att påverka reservatets naturmiljöer är till exempel klimatförändringarna.

Markerna kring naturreservatet används idag i stor utsträckning till jordbruksverksamhet och naturreservatet berörs av ett flertal avvattningsdiken från omgivande jord- och skogsbruksområden. Delar av reservatet undantas också i beslutet från föreskrifter för att jordbruksverksamhet fortsatt ska kunna bedrivas i närområdet, se bilaga 2 till naturreservatsbeslutet. Om det planeras skötselåtgärder inom dessa områden ska detta ske i dialog mellan fastighetsägare och Länsstyrelsen som förvaltare av naturreservatet.

Se också avsnitt 5, övriga anordningar och nyttjanderätter.

3.2 Främmande arter

För området främmande arter kan på ett negativt sätt påverka förekomsten och spridningen av den naturliga floran och faunan.

På stränderna längs med Tavelån har den invasiva arten jättebalsamin (*Impatiens glandulifera*) rapporterats. Andra främmande arter som påträffats i naturreservatet är blomsterlupin (*Lupinus polyphyllus*), mink (*Neovison vison*) och bisam (*Ondatra zibethicus*).

Bevarandemål

För samtliga skötselområden gäller att främmande arter eller stammar inte ska utgöra ett hot mot naturreservatets naturvärden.

Skötselåtgärder

För området främmande arter ska i alla skötselområden kunna tas bort om behov uppstår. Länsstyrelsen påbörjade 2023 bekämpning av jättebalsamin i naturreservatet.

¹⁹ Lantmäteriet. Ortofoto svart/vit: 1963, 1974, 1996, 1998, 2003. Ortofoto färg: 2007, 2010, 2012, 2014, 2016, 2018, 2020, 2022, 2024. IR foto: 2003, 2007, 2010, 2012, 2014, 2016, 2018, 2020, 2022, 2024.

3.3 Skötselområde 1: Grandominerad successionsskog

Areal: 11 hektar.

Skötselområdet representeras av granskog i de senare successionsstadierna. I området ingår även sumpgranskogar med ett visst inslag av björk och myrtall. Lövinslaget är i delar fortsatt stort och innehåller en hel del död och döende lövved. I reservatets norra och östra delar har skogsbruk förekommit i form av gallring, plockhuggning samt vedtäkt.

Bevarandemål

- Skogen ska huvudsakligen präglas av naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Efter en störning kan inslaget av lövträd öka vilket ger goda möjligheter för lövträdsberoende arter att fortleva i området. Andelen gran och grova träd kan öka i senare successionsfaser vilket bland annat gynnar arter som är knutna till grov gran och asp samt grov död ved.
- Skogen ska utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla träd ska vara vanliga. Generellt ska tillgången på stående och liggande död ved vara stor.
- Skötselområdet ska ha en naturlig hydrologi.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.

Skötselåtgärder

Skötselområdet ska till stora delar få utvecklas fritt. Punktvisa insatser kan genomföras för att gynna lövträd samt friställa enstaka solbelysta träd.

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Datum
2026-10-13

Diarienummer
10884–2025

Åtgärder för att öka öppenheten och minska konkurrensen kring särskilt värdefulla lövträd

Där igenväxning och förtätning av trädskiktet kan påverka områdets naturvärden negativt kan punktvís ringbarkning eller fällning av gran genomföras för att öka solinstrålningen och minska konkurrensen kring särskilt värdefulla lövträd. Lövgynnade skötselåtgärder ska genomföras så att de inte riskerar att påverka produktiv skogsmark utanför reservatet via till exempel utbrott av granbarkborrar.

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin genomföras.

Skötselområdet berörs av ett villkorat undantag i beslutet 2026-10-13 för underhåll av utloppsdiken från befintliga dikessystem på till naturreservatet angränsande marker.

3.4 Skötselområde 2: Lövrika skogar och buskmarker

Areal: 44 hektar.

Området består av tidiga successionsskogar på mark som uppkommer genom landhöjning och sedimentation. I de äldre delarna av skogarna i området finns det inslag av barrträd. Lövskogarna i skötselområdet har en stor del död ved och har höga naturvärden. Det förekommer även i de norra delarna av skötselområdet sekundär skog på igenväxande åkermark. I väster finns ett område som kalavverkats kring år 2007.

I skötselområdets nordligaste delar finns områden där det är tillåtet med viss jordbruksdrift, och som är undantaget från naturreservatets föreskrifter i beslutet 2026-10-13. Om det planeras att genomföra skötselåtgärder inom dessa områden ska detta ske i dialog mellan Länsstyrelsen som förvaltare av naturreservatet och berörda fastighetsägare.

Ortolansparv omfattas av åtgärdsprogram²⁰.

²⁰ Naturvårdsverket. 2017. Åtgärdsprogram för ortolansparv 2017-2021 (Emberiza hortulana). Rapport 6781.

Datum
2026-10-13

Diarienummer
10884–2025



Strandskogen vid Tavelån. Foto: Lena Lundevaller.

Bevarandemål

- Skogen ska präglas av de strukturer och artsamhällen som hör till lövskogar. Naturliga processer som trädens ålder och döende, stormfällningar, insekter och svampars nedbrytning av ved, översvämningar samt nyetablering av träd och buskar. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär.
- Skogen ska utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla träd ska vara vanliga. Generellt ska tillgången på stående och liggande död ved vara stor.
- Området ska ha en naturlig hydrologi.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.

Skötselåtgärder

Skötselåtgärderna ska vara inriktade på att förlänga landhöjnings-skogarnas lövsuccessionsstadium med deras stora variation av naturtyper och artrikedom. På lång sikt kommer nya lövrika miljöer skapas. Dagens lövrika skogar kan då tillåtas bli mer grandominerade samtidigt som den lövgynnande skötseln förflyttas till de nya områdena.

Datum
2026-10-13

Diarienummer
10884–2025

Åtgärder för att öka öppenheten och minska konkurrensen

Där en ökad inväxning och dominans av gran kan påverka områdets naturvärden negativt kan exempelvis ringbarkning eller fällning av gran genomföras för att gynna lövträd. Lövgynnade skötselåtgärder ska genomföras så att de inte riskerar att påverka produktiv skogsmark utanför reservatet via till exempel utbrott av granbarkborrar. Vid behov av mer omfattande skötselåtgärder i granrika bestånd ska åtgärder med virkesuttag eller uppkapning och randbarkning av fällt virke övervägas.

Stängsling

Om föryngring av lövskog bedöms ha dåliga förutsättningar att utvecklas på grund av intensivt bete av vilt kan stängsling genomföras.

Fri utveckling

Skötselområdet kan i delar få utvecklas fritt genom naturliga processer. Genom landhöjningen skapas nya lövrika miljöer vilket medför att skötselområdet förflyttas. Dagens lövrika skogar kan därför på lång sikt tillåtas utvecklas mer fritt och övergå till grandominerade skogar. Samtidigt som lövrika naturmiljöer upprätthålls i andra delar av naturreservatet.

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin genomföras.

Skötselområdet berörs av ett villkorat undantag i beslutet 2026-10-13 för underhåll av utloppsdiken från befintliga dikessystem på till naturreservatet angränsande marker.

3.5 Skötselområde 3: Våtmarker

Areal: 36 hektar.

Skötselområdet består av olika typer av våtmarker. Större delen av våtmarkerna är blöta kärr i de tidigare åfårorna och fjärdens uppgrundade delar. Delar utmed Tavelån och i Täftefjärden utgörs av svämängar, som tidvis översvämmas. Mellan vattenlinjen och fastmark finns en bred bård av öppna våtmarker av gungflytyp. Våtmarksområdena kommer med tiden att få torrare förutsättningar och därmed gradvis övergå till sumpskogar. Våtmarkerna och strandskogarna har tidigare nyttjats för slåtter och efterbete.

Datum

2026-10-13

Diarienummer

10884–2025

Den nationella våtmarksinventeringen gav Tavlefjärdens våtmarker högsta naturvärdesklass (klass 1, AC20K6F01)²¹. Brushane omfattas av åtgärdsprogram²².

Några av naturreservatets diken finns markerat på kartan i bilaga 3. Skötselområdets våtmarker är delvis påverkade av gamla dikningsföretag^{23,24,25,26} som till större delen ligger utanför naturreservatet. Beslutet 2026-10-13 möjliggör underhåll för att bibehålla funktionen för utloppsdiken från befintliga dikessystem.

Bevarandemål

- Skötselområdet ska huvudsakligen bestå av fysiskt och hydrologiskt intakta våtmarker.
- I området ska det finnas olika naturligt förekommande naturmiljöer med de strukturer, vegetationstyper och arter som hör till dessa naturmiljöer.
- De hydrologiska- och hydrokemiska förhållandena ska vara opåverkade. Hydrologin ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattnande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året.
- Skötselområdet ska präglas av naturliga ekologiska och hydrologiska processer såsom nederbörd, grundvattenflöden och översvämningar.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer inom området.

²¹ Länsstyrelsen i Västerbottens län. 1995. Katalog över våtmarker i Nordmaling, Bjurholm, Vännäs, Umeå, Vindeln, Robertsfors och Skellefteå kommuner. Bilaga 3 till Våtmarker i Västerbottens län. Meddelande 1:1993.

²² Naturvårdsverket. 2015. Åtgärdsprogram för hotade vadare på strandängar, 2015–2019. Rapport 6680.

²³ Kungliga lantbruksstyrelsen. 1923. Utdikning av sankmarker inom Yttertavle by i Umeå socken 1922. Kontrakt 1923-11-12.

²⁴ Kungliga lantbruksstyrelsen. 1930. Innertavle dikningsföretag av år 1929 i Umeå socken. Kontrakt 26 juli 1930.

²⁵ Kungliga lantbruksstyrelsen. 1931. Yttertavle – Innertavle dikningsföretag av år 1929 i Umeå socken. Kontrakt 26 mars 1931.

²⁶ Kungliga lantbruksstyrelsen. 1936. Yttertavle dikning av år 1934 i Umeå socken. Kontrakt 28 januari 1936.

Datum
2026-10-13

Diarienummer
10884–2025



Starrkärr i en tidigare åfåra. Foto: Länsstyrelsen Västerbotten.

Skötselåtgärder

Våtmarkerna ska främst få utvecklas fritt. Landhöjningen medför att våtmarkerna gradvis växer igen med buskar och träd samtidigt som nya våtmarker bildas närmare fjärden.

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin genomföras.

Skötselområdet berörs av ett villkorat undantag i beslutet 2026-10-13 för underhåll av utloppsdiken från befintliga dikessystem på till naturreservatet angränsande marker.

Väg och båtplats som inte längre ska nyttjas kan tillåtas tas bort och området återgå till ett mer naturligt naturtillstånd. Naturvärdeshöjande

åtgärder får vidtas i enlighet med naturreservatets föreskrifter för att påskynda återskapandet av strukturer och naturmiljöer.

3.6 Skötselområde 4: Fjärd och vattendrag

Areal öppet vatten: 35 hektar.

Skötselområdet omfattar de delar av Tavelån och Holmsjöbäcken samt det öppna vattnet och vassområdena i Tavlefjärden som ligger inom naturreservatsgränsen.

Tavelån avvattnar Umeå kommuns största sjö, Taveljön, som ligger cirka 30 kilometer inåt landet i nordvästlig riktning. Tavlefjärden är totalt cirka sex kilometer lång från Tavelåns utlopp i fjärden till mynningen i Yttre Tätefjärden, nordost om Holmsund.

Tavelån (ID SE709103-172517), Holmsjöbäcken (ID SE708216-172556) och Tavlefjärden (ID SE637640-204160) har idag måttlig ekologisk status i enlighet med EU:s vattendirektiv (2000/60/EG)^{27,28}. De båda vattendragen är i delar påverkade av dikningar, rensningar och rätningar för jordbruks-, skogs- och flottsändamål. Vattenmiljöerna är, liksom länets övriga vatten, påverkade av långväga luftföroreningar som kvicksilverföreningar och bromerade difenyletrar. 2018–2021 var Tavelån ett landets 20 pilotområde för lokalt engagemang för vatten (LEVA) med syfte att bland annat motverka övergödning.

Skräntärna omfattas av åtgärdsprogram²⁹.

Bevarandemål

- Skötselområdets vattendrag ska ha en naturlig hydrologi och vattenkemi.
- Skötselområdets vattendrag inklusive svämplan ska präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör till naturtyperna. Naturliga erosions- och sedimentationsprocesser ska tillåtas fortgå ostört och forma strukturer och livsmiljöer.

²⁷ VattenInformationSystem Sverige, VISS. <https://viss.lansstyrelsen.se/>

²⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.

²⁹ Naturvårdsverket. 2007. Åtgärdsprogram för skräntärna 2007–2011. Rapport 5702.

Datum

2026-10-13

Diarienummer

10884–2025

- Vattenkvaliteten ska vara god med försumbar påverkan av mänskliga faktorer, t.ex. övergödande, försurande och grumlande ämnen. Det ska inte förekomma gödsling eller kalkning.
- Vattenlevande organismer ska ha fria vandringsvägar.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer inom området.

Skötselåtgärder

Skötselområdet ska främst få utvecklas fritt vilket innebär att fjärdens öppna vattenyta till följd av landhöjningen gradvis kommer att minska.

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Hydrologisk restaurering

Där vattenmiljön påverkats negativt av exempelvis flottningsåtgärder kan restaurering för återställning av hydrologin genomföras.

Skötselområdet berörs av ett villkorat undantag i beslutet 2026-10-13 för underhåll av utloppsdiken från befintliga dikessystem på till naturreservatet angränsande marker.

4 Skötsel för friluftsliv

Här redovisas de skötselåtgärder som kan behöva vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som kan genomföras av Länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet, i enlighet med reservatets föreskrifter och i mån av tillgängliga resurser.

Reservatet besöks idag framför allt för fågelskådning och vinteraktiviteter som skoteråkning och skidåkning. Närheten till Umeå gör att området har potential att bli en del av friluftslivet i närområdet. Se också kapitel 3 för beskrivning av naturtyper och friluftsliv.

I naturreservatet förekommer flera naturtyper och arter som är känsliga för slitage och andra störningar. Särskild hänsyn behöver bland annat tas till områdets rika fågelliv.

Datum

2026-10-13

Diarienummer

10884–2025

I naturreservatet verkar också andra aktörer än Länsstyrelsen och stiftelsen för naturvård vide nedre Umeälvens delta. I naturreservatet finns anläggningar som inte ingår i Länsstyrelsens förvaltning och skötsel samt stiftelsen för naturvård vid neder Umeälvens naturvårdande skötsel av naturreservatet. För att bevara och utveckla upplevelsevärdena samt ett långsiktigt hållbart nyttjande av reservatet för olika friluftsaktiviteter är det värdefullt med samverkan mellan olika aktörer, som Länsstyrelse, kommun och lokala föreningar.

Se också kapitel 1.9 och bilaga 4. I kapitel 5 redogörs för anläggningar som 2026 inte ingår i naturreservatets förvaltning.

Mål för friluftsliv

- Det övergripande målet för friluftslivet är att reservatet ska vara tillgängligt för naturupplevelser, rekreation, friluftsaktiviteter och naturstudier utifrån sina befintliga förutsättningar och bevarande av naturmiljöer och arter.
- Det ska vara möjligt att på olika sätt få information om naturreservatets upplevelsevärden inför och under besök i området. Informationen om naturreservatet ska underlätta för besökare att uppleva området och förhöja upplevelsen av besöket.
- Informationen ska också bidra till att reservatets syfte uppnås.
- Reservatets intressanta naturmiljöer och arter ska kunna besökas utan att skada eller störa dem.

Åtgärder för friluftsliv

Det fortsatta nyttjandet av området ska stimuleras och ske på ett sådant sätt att områdets höga naturvärden långsiktigt bibehålls. Naturreservatets entré och övriga friluftslivsanordningar ska vara i gott skick och underlätta för besökare att uppleva området så att slitage och störningar på naturmiljöer och arter undviks.

För att vägleda besökare till och i naturreservatet ska följande åtgärder vara möjliga att utföra inom förvaltningen av naturreservatet:

- Sätta upp informationsskyltar, utformade i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar,
- Producera och tillhandahålla information om naturreservatet på Länsstyrelsens webb, via appar och andra tekniska lösningar,

Datum

2026-10-13

Diarienummer

10884–2025

- Producera och tillhandhålla tematisk information vid intressanta besöksmål, exempelvis om naturmiljöer, arter och kulturhistoria,
- Anläggande, underhåll och skötsel av entré, parkering, utsiktsplattform samt led med tillhörande anläggningar vid Yttertavle,
- Røjning av enstaka träd och buskar vid leder, rastplats och utsiktsplats.

Karta med anordningar för friluftslivet och förslag på plats för information finns i bilaga 4.

De upplevelsefrämjande åtgärderna genomförs utifrån behov samt tillgängliga resurser och prioriteringar tillsammans med andra naturreservat i länet.

Uppföljning av naturtyper och arter samt friluftslivets utveckling i naturreservatet kan bidra med värdefull information om behov av nya anordningar och andra åtgärder. Exempelvis kan det finnas ett behov av kompletterade information till besökare som färdas på skoter eller skidor i naturreservatet.

Förebyggande åtgärder

För att bevara naturreservatets friluftsvärden och höga naturvärden är det viktigt att slitage och andra störningar på naturmiljöerna undviks. Det kan handla om informationsinsatser, att förebygga mark- och vegetationsskador, störningar på fågellivet, samt att tillhandahålla goda sanitära förhållanden. Informationen om naturreservatet ska vägleda besökare att färdas och nyttja naturreservatet så att slitage och störningar undviks.

5 Övriga anordningar och nyttjanderätter

Jakt och fiske får bedrivas av jakt- och fiskerättsinnehavare enligt gällande lagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter. Jaktorn får underhålls och sikt- och skjutgator får röjas enligt naturreservatets föreskrifter.

I naturreservatet finns några leder och andra anordningar som inte kommer att förvaltas inom ramen för naturreservatets primära skötsel. Det gäller bland annat:

Datum

2026-10-13

Diarienummer

10884–2025

- Två skoterleder i naturreservatet, se bilaga 4. Skoterleden från Innertavle till Holmsund passerar reservatet i nord-sydlig riktning på Tavelån och över Tavlefjärdens is. Från den leden går också i nordöst vid Oxviken en skoterled österut till Stubbmyran som ligger utanför naturreservatet. Från Stubbmyran är det möjligt att åka norrut mot Täfteå eller söderut mot Granskärsviken.
- Längdskidspår mellan Innertavle och Sillviken som passerar igenom naturreservatet.
- Ett par båtplatser där lokalbefolkningen också har vinterförvaring av några båtar. Till båtplatsen sydöst om byn Yttertavle går en traktorväg från Yttertavle, se bilaga 4.

Anläggningarna får finnas kvar och underhåll och annat är tillåtet enligt naturreservatets föreskrifter. Uppgrundningen i Tavlefjärden har till följd av naturliga processer som landhöjning och sedimentation nått långt. Det påverkar bland annat möjligheterna att färdas med båt och på sikt båtplatser, i likhet med andra bryggor och båtplatser längs Västerbottens kust.

6 Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

7 Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av naturreservatet utförs av naturvårdsförvaltaren i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer. Tillsynen innefattar besiktning av att reservatets föreskrifter efterlevs.

Naturreservatets bevarandemål och skötselåtgärder ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets naturtyper och skötselområden. Dessutom ska naturvårdsförvaltaren följa upp utmärkningar, skyltar och friluftsanordningar. Det kan även vara av värde att följa upp besökarantal och hur naturreservatet nyttjas av besökare. Naturvårdsförvaltaren kan utse annan part att genomföra uppföljningen av anläggningar för friluftslivet samt livsmiljötyper och arter. Brister och fel ska dokumenteras. Skötselåtgärder ska

Datum
2026-10-13

Diarienummer
10884–2025

dokumenteras före och efter åtgärd för att möjliggöra en långsiktig uppföljning.

I naturreservatet finns också anläggningar som inte ingår i naturreservatsförvaltningen. För dessa svarar respektive ägare för tillsyn och uppföljning, se kapitel 5.

Bilagor

1. Historiska kartor Tavelån och Tavlefjärden
2. Artlista
3. Karta över skötselområden
4. Karta över anläggningar för friluftsliv och rekreation samt plats för information

Bilaga 1

Historiska kartor

Tavlefjärden var för ungefär 400 år sedan en långsträckt vik av Yttre Täftefjärden.



Delar av området vid naturreservatet började sticka upp ur havet för ungefär 400 år sedan. Tavlefjärden var då en långsträckt vik av Yttre Täftefjärden och många av dagens landtunga, skärgårdsöar och skär låg under vatten³⁰.



På 1736 års karta är Taflefjärden en vik av havet³¹.

³⁰ Sveriges geologiska undersökning. Strandförsjutningsmodell, Karta 300 BP, BP=1950.

³¹ Carta som utvisar Siöstranden i Wästerbotn och der inwid belagne Holmar och Skiär af den 19 Maj 1736, Kongl. Landtmateri Contoi. Lantmäteriet historiska kartor.

Datum

2026-10-13

Diarienummer

10884–2025

Prästen och hembygdsforskaren Pehr Stenberg (1758-1824) skriver om Tavlefjärden i sin Umebeskrivning³²:

“...Taflefjärden. Wattnet är sött, men ej fullkomligen klart och hwitt...
Taflefjärden /M/ är som jag har tyckt jämindjup öfweralt omkring 2 a 2½ famnar³³ hwilket djup fortfar litet norr om uddarna /7/ och /8/, men håller sig närmare till udden /8/ hwarifrån det sedan sträcker sig emot Tafleåns utlopp /10/, men blir hela vägen alt grundare och grundare till dess det vid åmynningen /10/ knapt håller öfwer 1½ aln. Botten är något gyttjig. Men wid /a/ nära wästra strand är det stengrund. Här emot Tafleåns utlopp växer små lunder af Schirpus Lacustris³⁴ eller Säfwen. Och är detta enda stället i hela Ume nu beskefna Skärgården, där den växer.”

Deltabildningen vid Tavelåns utlopp i det inre av Tavlefjärden går fortfarande att se i naturreservatet. På 1800-talet slingrade sig ån mellan flera låga sedimentöar. Med tiden har åns lopp förflyttats mot öster. Åns tidigare fåror är idag långsträckta kärr och sumpskogar.



Tafleån och Tavlefjärden på Stomkartan³⁵ från 1800-talet. På kartan är ån omgiven av odlad mark (brun färg) och ängar/slåttermark (grön färg). Ån har flera utlopp i fjärden. Några av färdvägarna mellan byar, fiske- och odlingsmarker i området är utmärkta som bruna streck.

³² Johan Nordlander sällskapet. 1987. Pehr Stenbergs Umebeskrivning. Skrifter utgivna av Johan Nordlander-Sällskapet nr 10. Not. Kartorna som textens siffror hänvisar till är så vitt idag känt förkomna.

³³ Famn var förr ett vanligt mått på vattendjupet och det fastställdes genom lodning. 1 famn = 6 fot = 3 alnar = 1,78 meter.

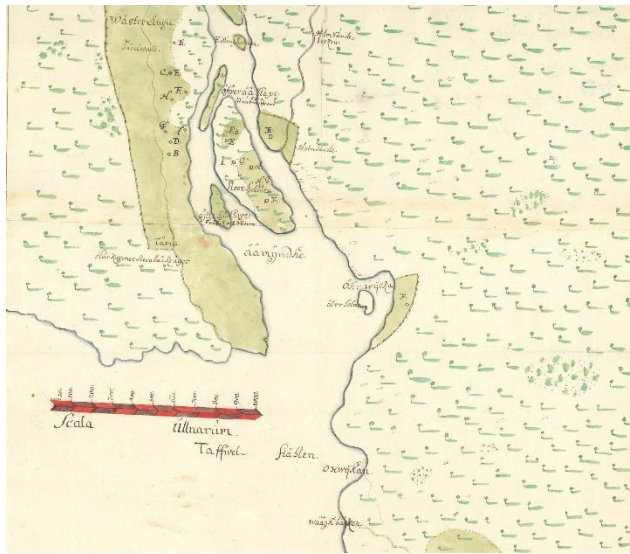
³⁴ = Schoenoplectus lacustris, säv.

³⁵ Naturvårdsverket. Stomkartor till Generalstabens topografiska karta. J2aa:63 Umeå 3.

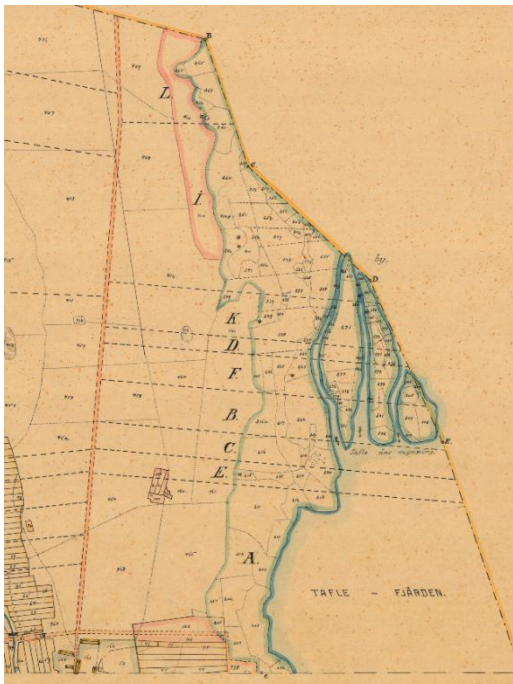
Datum
2026-10-13

Diarienummer
10884–2025

Gran och tallskogarna vid "Tafle Fiärden" var i början av 1700-talet "God Mulbetzmark"^{36,37}.



På 1685 års karta³⁸ ligger vid "Taffwell Fiählens åmündhe" bland annat "Oxwäghkan", dagens Oxviken.



Del av laga skiftes kartan för Yttertavle by 1838³⁹. Starrängarna vid Tavlefiärden och Tavelåns utlopp i fiärden var eftertraktade slåttermarker.

³⁶ Geographisk Cartha uppå Innertafle Byes Hägor och Skogsmark Afmätte Anno 1710. Petter Häggström. Lantmäteriet Historiska kartor.

³⁷ Geometrisk Afrijtning öfwer yttertafle Byes ägor uti Wästerbottns Södra Contract och Umeå Sockn. Anno 1711. Lantmäteriet Historiska kartor.

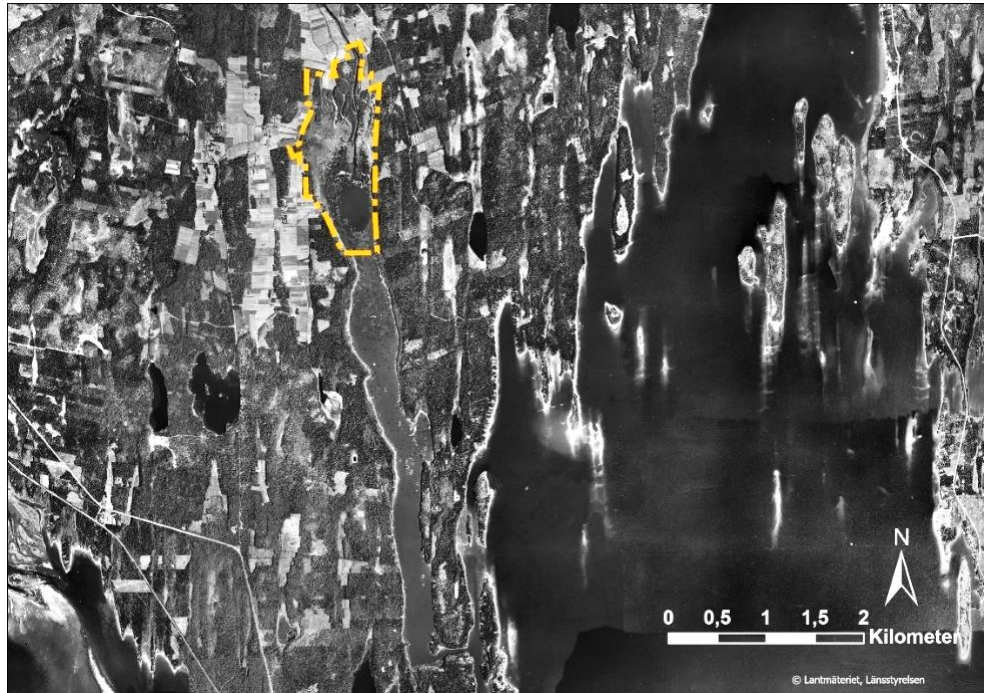
³⁸ Geometrisk afritning och Calculation uppå Indre Tafle Bytz ägor i Umeå Socken In Julio 1685 afmät och räknat. Lantmäteriet Historiska kartor.

³⁹ Lantmäteriet. 1938. Beskrifning över laga skiftet å alla ägorna Yttertavle by uti Umeå socken och härad av västerbottens län, upprättad år 1938. Umeå nr 1162.

Datum
2026-10-13

Diarienummer
10884–2025

Genom århundradena har Tavlefjärden allt mer grundats upp och gradvis avsnörts från Yttre Täftefjärden.



Större delen av den inre delen av Tavlefjärden är 1963 uppgrundad och bevuxen. På ortofotot syns också byarna Yttertavle och Innertavles odlingsmarker vid naturreservatet. Förbindelsen med Yttre Täftefjärden är ett smalt sund längst ner på fotot.

Datum
2026-10-13Diarienummer
10884–2025

Bilaga 2

Artlista

Denna lista redovisar några av de arter som noterats inom naturreservatet Tavlefjärden. Hotkategori presenteras enligt Artdatabankens rödlista⁴⁰.

Lavar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Alectoria sarmentosa	Garnlav	VU
Bryoria nadvornikiana	Violettgrå tagellav	NT
Chaenotheca brachypoda	Gulnål	
Evernia mesomorpha	Grenlav	VU
Lecanactis abietina	Gammelgranslav	

Mossor

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Calliergon richardsonii	Guldskedmossa	
Hylocomiadelphus triquetrus	Kransmossa	
Plagiomnium medium	Bågpraktmossa	
Pseudobryum cinclidioides	Källpraktmossa	
Sarmentypnum exannulatum	Kärrkrokmossa	
Sphagnum riparium	Klyvbladsvitmossa	
Straminergon stramineum	Blek skedmossa	

⁴⁰ SLU Artdatabanken. 2026. Rödlistade arter i Sverige 2025. SLU Artdatabanken rapporterar. Nr 37:2026. Hotkategorier: CR=Critically endangered/Akut hotad, EN=Endangered/Starkt hotad, VU=Vulnerable/Sårbar, NT=Near threatened/Nära hotad.

Datum
2026-10-13Diarienummer
10884–2025

Svampar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Amyloporia xantha	Citronticka	
Climacocystis borealis	Trådticka	
Fuscoporia viticola	Vedticka	
Leptoporus mollis/erubescens	Kötticka	NT
Oxyporus corticola	Barkticka	
Phellinidium ferrugineofuscum	Ullticka	NT
Phellinus populicola	Stor aspticka	
Phlebia centrifuga	Rynkskinn	NT
Pseudographis pinicola	Gammelgransskål	NT

Kärlväxter

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Athyrium filix-femina	Majbräken	
Bistorta vivipara	Ormrot	
Calla palustris	Missne	
Carex lapponica	Nordstarr	
Cirsium heterophyllum	Brudborste	
Comarum palustre	Kråkklöver	
Convallaria majalis	Liljekonvalj	
Equisetum fluviatile	Sjöfräken	
Gymnocarpium dryopteris	Ekbräken	
Hippuris vulgaris	Hästsvans	
Iris pseudacorus	Svärdslilja	
Luzula multiflora	Ängsfryle	
Lythrum salicaria	Fackelblomster	
Menyanthes trifoliata	Vattenklöver	
Paris quadrifolia	Ormbär	
Parnassia palustris	Slätterblomma	

Datum
2026-10-13Diarienummer
10884–2025

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Pedicularis palustris	Kärrspira	
Phegopteris connectilis	Hultbräken	
Potamogeton perfoliatus	Ålnate	
Trichophorum alpinum	Snip	
Triglochin palustris	Kärrsälting	
Valeriana sambucifolia	Flädervänderot	
Viola palustris	Kärrviol	

Insekter

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Aromia moschata	Myskbock	
Bembidion tinctum	Slamstrandlöpare	
Cacotemnus thomsoni	Thomsons trägnagare	
Callidium coriaceum	Bronshjon	
Cossus cossus	Större träfjäril	
Lycaena virgaureae	Vitfläckig guldvinge	NT
Microbregma emarginatum	Granbarkgnagare	
Semanotus undatus	Vågbandad barkbock	
Scolytus ratzeburgii	Björksplintborre	

Groddjur

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Rana arvalis	Åkergroda	
Rana temporaria	Vanlig groda	

Fiskar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Esox lucius	Gädda	
Lota lota	Lake	NT

Datum
2026-10-13Diarienummer
10884–2025

Fåglar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Accipiter nisus	Sparvhök	
Acrocephalus dumetorum	Busksångare	NT
Acrocephalus schoenobaenus	Sävsångare	
Actitis hypoleucos	Drillsnäppa	NT
Aegithalos caudatus	Stjärtmes	
Aegolius funereus	Pärluggla	EN
Anas acuta	Stjärtand	EN
Anas crecca	Kricka	NT
Anser anser	Grågås	
Anser fabalis	Skogsgås	VU
Apus apus	Tornseglare	VU
Asio otus	Hornuggla	EN
Astur gentilis	Duvhök	NT
Aythya ferina	Brunand	EN
Aythya fuligula	Vigg	
Bucephala clangula	Knipa	
Buteo buteo	Ormvråk	
Calcarius lapponicus	Lappsparv	
Calidris pugnax	Brushane	VU
Carduelis carduelis	Steglits	
Carpodacus erythrinus	Rosenfink	NT
Charadrius hiaticula	Större strandpipare	
Chloris chloris	Grönfink	VU
Chroicocephalus ridibundus	Skrattmås	NT
Circus aeruginosus	Brun kärrhök	
Coccothraustes coccothraustes	Stenknäck	
Corvus corax	Korp	

Datum
2026-10-13Diarienummer
10884–2025

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Cygnus cygnus	Sångsvan	
Delichon urbicum	Hussvala	VU
Dryobates minor	Mindre hackspett	NT
Dryocopus martius	Spillkråka	
Emberiza citrinella	Gulsparv	NT
Emberiza hortulana	Ortolansparv	CR
Emberiza rustica	Videsparv	
Emberiza schoeniclus	Sävsparv	
Falco subbuteo	Lärkfalk	
Ficedula hypoleuca	Svartvit flugsnappare	
Ficedula parva	Mindre flugsnappare	
Fringilla montifringilla	Bergfink	
Gallinago gallinago	Enkelbeckasin	NT
Glaucidium passerinum	Sparvuggla	NT
Grus grus	Trana	
Haematopus ostralegus	Strandskata	NT
Haliaeetus albicilla	Havsörn	
Hippolais icterina	Härmsångare	
Hirundo rustica	Ladusvala	NT
Hydrocoloeus minutus	Dvärgmås	
Hydroprogne caspia	Skräntärna	NT
Lanius collurio	Törnskata	
Larus argentatus	Gråtrut	VU
Larus canus	Fiskmås	
Larus marinus	Havstrut	EN
Locustella naevia	Gräshoppsångare	VU
Lullula arborea	Trädlärka	
Lophophanes cristatus	Tofsmes	
Lyrurus tetrix	Orre	
Mareca penelope	Bläsand	NT
Mareca strepera	Snatterand	

Datum
2026-10-13Diarienummer
10884–2025

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Mergellus albellus	Salskrake	
Mergus merganser	Storskrake	
Mergus serrator	Småskrake	
Milvus migrans	Brun glada	EN
Nucifraga caryocatactes	Nötkråka	NT
Numenius arquata	Storspov	EN
Numenius phaeopus	Småspov	
Pandion haliaetus	Fiskgjuse	
Periparus ater	Svartmes	
Pernis apivorus	Bivråk	NT
Phylloscopus sibilatrix	Grönsångare	NT
Phylloscopus trochiloides	Lundsångare	VU
Picoides tridactylus	Tretåig hackspett	NT
Picus canus	Gråspett	
Pluvialis apricaria	Ljungpipare	
Podiceps cristatus	Skäggdopping	
Poecile montanus	Talltita	NT
Porzana porzana	Småfläckig sumphöna	VU
Prunella modularis	Järnsparv	NT
Rallus aquaticus	Vattenrall	
Riparia riparia	Backsvala	EN
Saxicola rubetra	Buskskvätta	
Scolopax rusticola	Morkulla	
Spatula clypeata	Skedand	
Spatula querquedula	Årta	EN
Sterna hirundo	Fisktärna	
Sterna paradisaea	Silvertärna	
Sturnus vulgaris	Stare	VU
Tetrastes bonasia	Järpe	
Tringa erythropus	Svartsnäppa	

Datum
2026-10-13Diarienummer
10884–2025

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Tringa glareola	Grönben	
Tringa nebularia	Gluttsnäppa	
Tringa ochropus	Skogssnäppa	
Tringa totanus	Rödben	
Turdus iliacus	Rödvingetrast	NT
Vanellus vanellus	Tofsvipa	VU

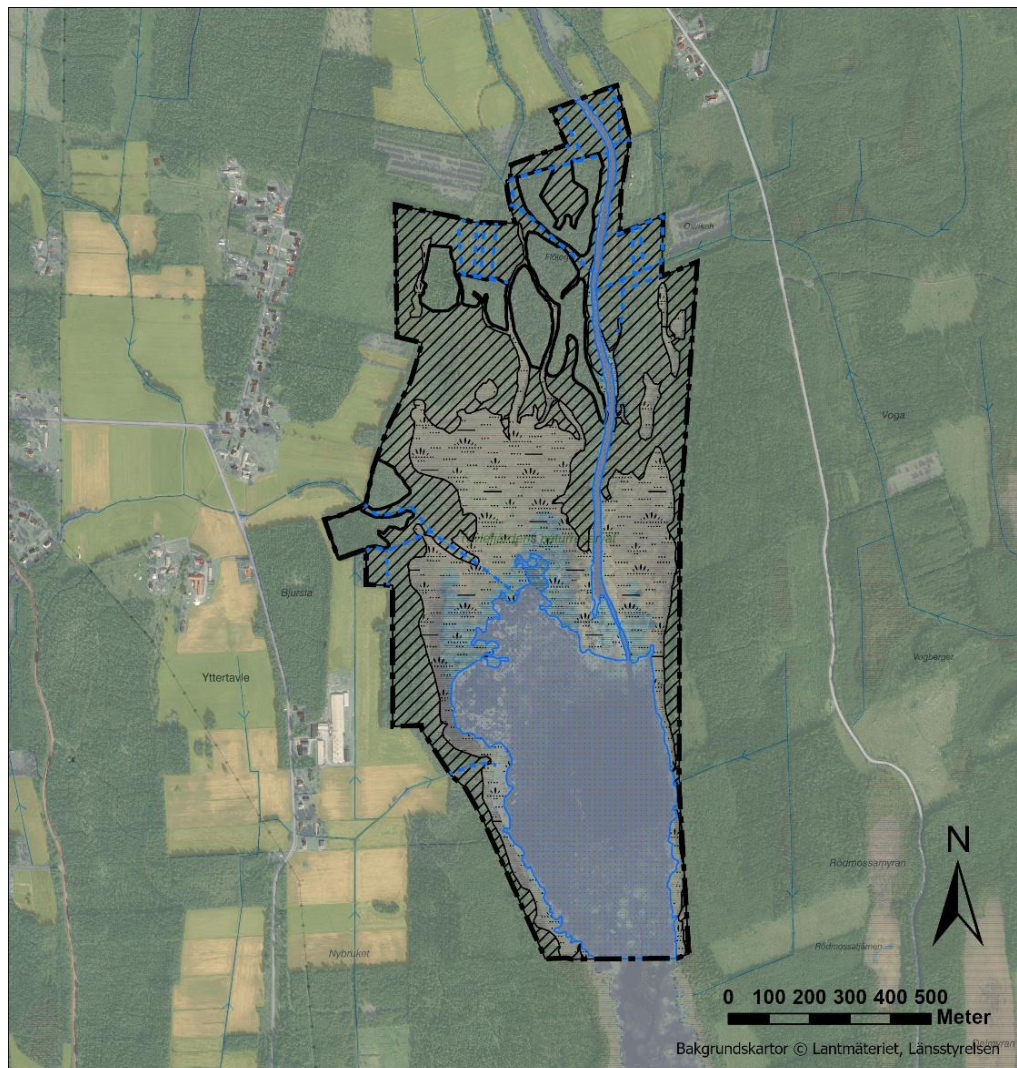
Däggdjur

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Cnephaeus nilssonii	Nordfladdermus	NT
Lepus timidus	Skogshare	NT
Lutra lutra	Utter	
Martes martes	Mård	
Myotis daubentonii	Vattenfladdermus	
Myotis mystacinus/brandtii	Mustaschfladdermus/ tajgafladdermus	

Datum
2026-10-13

Diarienummer
10884–2025

Bilaga 3



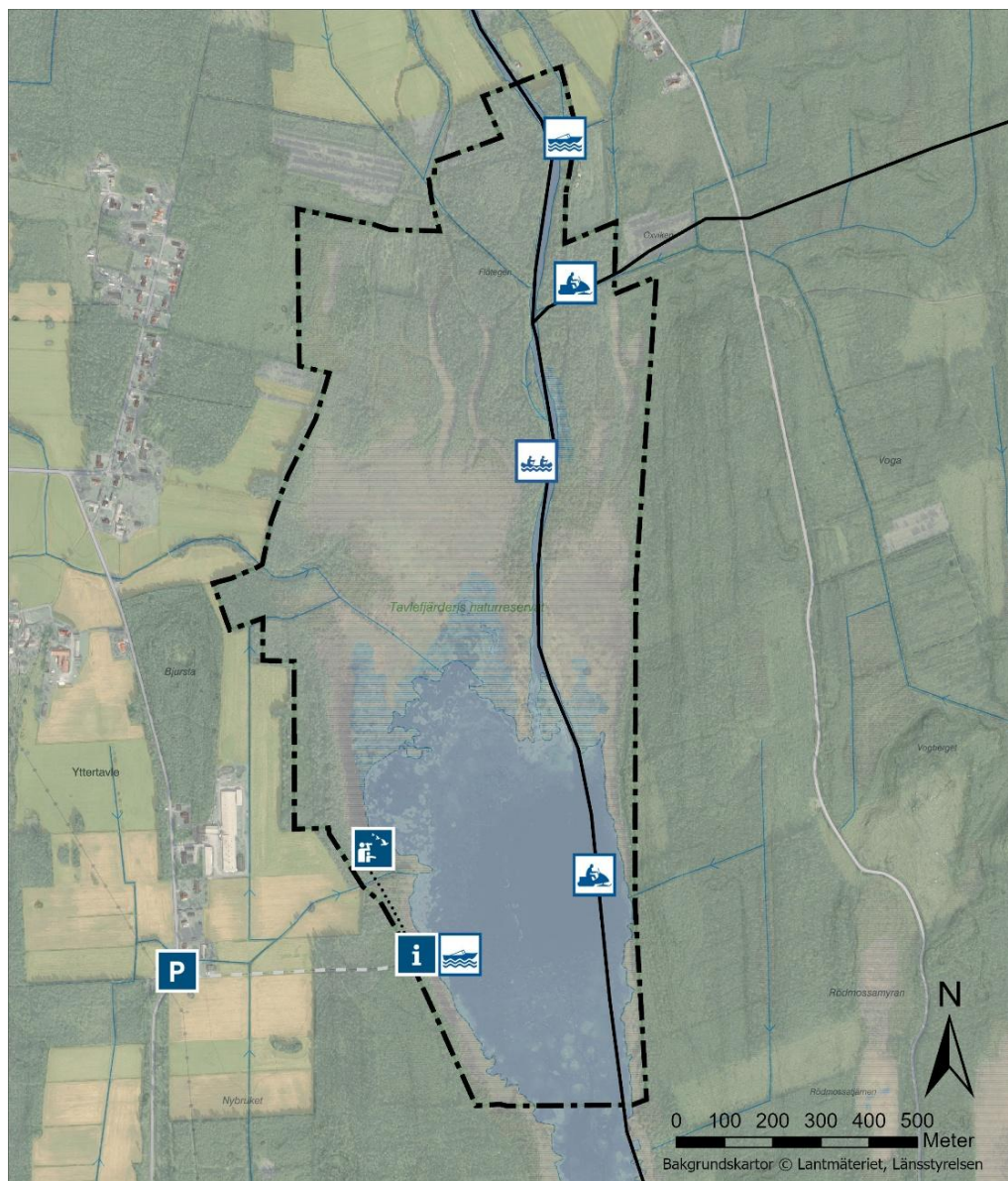
- | | | | |
|---|------------------------|---|---------------------|
|  | 1 Barrskog |  | Naturreservat gräns |
|  | 2 Lövrisk skog | | |
|  | 3 Våtmark | | |
| | ----- Dike | | |
|  | 4 Fjärd och vattendrag | | |

Karta med skötselområden för Tavlefjärdens naturreservat i Umeå kommun. På kartan är några av reservatets diken markerade.

Datum
2026-10-13

Diarienummer
10884–2025

Bilaga 4



Reservatsanordningar

- Information
- Parkering
- Utsiktsplattform
- Stig
- Naturreservat gräns

Övriga anordningar

- Skoterled
- Båtplats
- Paddling
- Traktorväg



Karta med anordningar för friluftsliv och rekreation samt plats för information i Tavlejärdens naturreservat i Umeå kommun.

Överklagandehänvisning regeringen

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västerbotten antingen via e-post; vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post vasterbotten@lansstyrelsen.se eller via växeltelefonnummer 010-225 40 00. Ange diarienummer.